БУГУН ТЕРАПЕВТЛАР СЪЕЗДИГА

Республика даволаш муассасалари, илмий-текшириш институтлари, Тошкент врачлар малакасини ошириш институти ва Тошкент Давлат медицина институтидан 35 киши 25-30 июнь кунлари Москвада ўтказиладиган Бутуниттифоқ терапевтлар съездига жўнаб кетдилар. Делегатлар орасида шаҳардаги 1-касалхона терапея бўлимининг бошлиғи А. Н. Ашурова, 24-поликлиника бошлиғи М. В. Романенко, шаҳар ревматалогия марказининг бошлиғи А. Г. Таклиев, «Ташсельмаш» заводи медсанчастига қарашли терапевтика бўлимининг бошлиғи А. А. Аббосхонов 17-шаҳар касалхонаси, 1 - терапея бўлимининг мудири Б. Ж. Маҳкамова ва бошқа таниқли медицина ходимлари бор.

Съездда «Гастритлар», «Ревматизм», «Ички касалликлар клиникасида текширишнинг янги функционал методлари», «Ички касаллик билан оғриган беморларни даволашда муолижавий физкультуранинг роли» каби бир қанча программ докладлар тингланади ва ташкилий масалалар кўрилади.

— Съездда ўртага ташланадиган масалалар жуда муҳим,— дейди шаҳар бош терапевти Р. М. Пилосов, — айниқса, диагноз қўйиш ва даволашнинг янги методлари, бизда жуда кам эътибор бериладиган муолижавий физкультура проблемаларининг қўйилиши диққатга сазовордир. Чунки, кейинги пайтда, юрак-асаб системаси ва ички касалликларнинг кўпчилигида муолижавий физкультура муваффақият билан қўлланилмоқда.

КУБА ВА ЖАЗОИРГА

БУГУН Компрессор заводи меҳнат аҳли хорижий мамлакатларнинг буюртмаларини ўз вақтида адо этмоқда. Бугун ПК-10 маркали машиналардан 18 таси Озодлик ороли — Куба республикаси ва иккитаси Жазоирга жўнатилди.

Корхонада компрессорларнинг ажойиб намунаси тайёрланмоқда. Бу ягона машина тайёр бўлди ҳисоб. У эртаindи Чехословакиянинг Брно шаҳрига юборилади. У ерда саноат моллари ва машиналар халқаро кўргазмаси очилади.

Завод маҳсулотлари Туркия, Афғонистон, Эрон, Покистон, Бирлашган Араб Республикаси, Индонезия, Корея Халқ Демократик Республикаси каби 37 мамлакатга юборилмоқда.

Э. ЗОКИРОВ.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

24. ИЮНЬ 1968 й. 3-йил чиқиши
ДУШАНБА
№ 145 (604)
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

УЙ МУБОРАК

«ЮЛДУЗ» фирмасига бораверишдаги йўлкалар байрамдагидек безатилган. Бу ерга квартиралар олиш учун тантанали ордер бериш маросимига корхонанинг кўпгина ишчилари, бинокорлар, партия ва совет ходимлари ҳамда меҳмонлар йиғилишди. Кўзга кўринарли жойда: «Қимматли дўстлар, сизни янги уйингиз билан табриклаймиз!», «Юлдуз» фирмаси чеварлари Челябинскдан келган бинокорларга миннатдорчилик билдиради!» сўзлари ёзилган.

Фирма партия комитетининг секретари А. Икромов кечани очади. У 1968 йилнинг ўзида коллективнинг 18 хонадони Чилонзордаги янги квартираларга кўчиб кирганлигини айтди. Бугун яна 59 чевар Марказ-4 ва Марказ-5 секторларида челябинсклик бинокорлар қурган уйларнинг калитини олишади. Янги уйларга кўчиб кирувчилар жумласидан ишлаб чиқариш ветеранлари тикувчи-мотористка С. Мирзазокирова, М. Песоцкая, Х. Тўхтаназарова, Л. Зокирова, мастер Р. Верешчагина ва бошқалар бор.

Корхона директори Х. Абдуллаева эгаларига ордерларни тантанали суратда топширди.

Ордер олганлар номидан М. Песоцкая ва С. Мирзазокирова партия ва ҳукуматимизни, Челябинск меҳнаткашларини бирдарларча ёрдами учун табрикладилар. Улар бунга жавобан янада зўр ғайрат билан ишлажакларини айтдилар.

Марказ-4 ва Марказ-5 секторларида Россия Федерацияси бинокорлари қурган уйларга кўчиб кирган хонадонлар мамнун бўлишмоқда. Орадан бир неча ой ўтгач бу ерда яна «Юлдуз» фирмасининг 60 хонадони уй тўйлари ўтказади.

«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИДА

3500 АГРЕГАТ

Завод ишчилари йил бошидан буён 3 минг 500 дан ортиқ «ХТ-1,2» маркали пахта териш машинаси ишлаб чиқардилар.

Улар бу машиналарни республикамизнинг Самарқанд, Наманган, Хоразм областларига ҳамда қардош Куба, Болгария республикаларига юборадилар.

ИЛҒОРЛАР ЦЕХИ

Василий Иванович Кормилин бошчилик қилаётган 11-цех заводда энг илғор ҳисобланади. Ҳозир корхона кўчма Қизил байроғи шу коллектив қўлида. Ишчилар кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришда ярим ойлик планни 120,9 процент бажардилар.

Булардан ташқари пахта териш машиналари учун кўплаб асосий қисмлар-капрон қопқоқ, деталлар ювадиган аппарат ва қайишлар тайёрланди.

СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида.
В. Будан фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

БУЮК СИЙМОЛАР ИЗИДАН

Яқинда Тошкент Давлат университети филология факультетининг 4-курс студентлари Москва-Ленинград маршрути бўйлаб практикага жўнаб кетдилар. Улар бир ой давомида буюк рус шоир ва ёзувчиларининг музейлари билан, рус маданиятининг тарихий ёдгорликлари билан танишадилар. М. Е. Салтиков-Шчедрин номли ва В. И. Ленин номли кутубхоналарнинг шарқ халқлари адабиёти бўлимини, ундаги қўлёзмаларни бориб кўрадилар. Чунки, бу кутубхоналарда А. Навоий, Ҳ. Бойқаро, Лутфий, Машраб ва бошқа кўпгина сиймоларнинг нодир қўлёзмалари сақланмоқда. Бундан ташқари улар илмий иш қилишда кутубхонадан фойдаланиш йўлларини ўргана дилар.

Н. МУҲАММАДИЕВ.

ЎН ИШЧИДАН БИРИ РАЦИОНАЛИЗАТОР

Лак-бўёқ заводининг техника ижодкорлари ишлаб чиқариш маданиятини ошириш, оғир иш жараёнини механизациялашга қаратилган рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини кўплаб киритмоқдалар.

— Йил бошидан буён ихтирочилик ва рационализаторлик бюросига 73 та таклиф тушди, — дейди бюро бошлиғининг ўринбосари Георгий Павлович Кривенко. — Шундан 66 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бунинг натижасида 53 минг 500 сўм давлат маблағи тежаб қолинди.

Жумладан А. А. Рихсиев ва Т. Х. Хусаиновлар спиртли лакни идишларга жойлашнинг янги схемасини яратдилар. Янгилик 14 минг 500 сўм фойда берди.

В. И. Уткин билан Н. П. Ченикаловлар яратган мослама йилига 1 минг 546 сўм иқтисод қилиш имконини берди.

Рационализаторлик таклифларини жорий этиш ярим йиллик планни ошириб бажарилди. Ҳозир корхонада ҳар ўн ишчидан бири рационализатордир.

Шаҳримиз янада гўзал бўлади

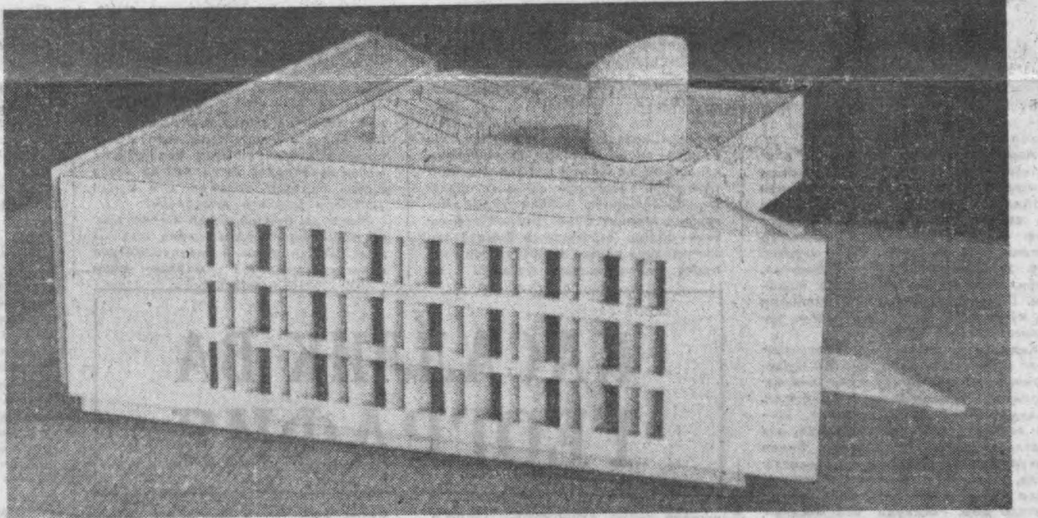

СУРАТДА: Ўзбекистон савдо палатаси биносининг янги макети.

ДЎСТЛАРИМИЗ ТАЖРИБАСИ

„ЎЗБЕКИСТОН ССР Коммунал хўжалик министрлигининг бир группа инженер-техник ходимлари Свердловск ва Львов шаҳарларида бўлиб, меҳнатни илмий ташкил қилишда эришилган ютуқларни ўрганиб келдилар. Улар Свердловск ва Львов область коммунал хўжалик бўлимлари, шаҳар ремонт қурилиш тресги, коммунал корхоналар бошқармаси, трамвай-троллейбус бошқармаси, Львов газ тресги ва бошқа ташкилотларда меҳнат қанчалик тўғри ташкил қилинганлиги билан танишдилар.

Львов шаҳар коммунал транспорти қўлга киритган ютуқлар диққатга сазовор. «Коммунстранс» нинг 805 хизматчи ва 205 та турли маркадаги махсус машинаси бор. У ҳаммом-кирхона комбинати, сартарошхонага хизмат қилади. «Коммунтранс»нинг 23 ишлаб чиқариш цехи бўлиб, шундан 13 цех жорий ремонт билан шуғулланади. Бир вақтнинг ўзида 18 машина ремонт қилинади.

Ремонт цехлари ёруғ, энг зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Меҳнатни илмий ташкил қилишда айниқса рационализаторлар хизмати катта. Рационализаторлар аккумуляторларни заправка қиладиган ихчам машина ихтиро қилганлар. У ремонтчилар ишини анча осонлаштирган.

Цехларда телефон, радио ўрнатилган. Махсус алоқа воситаси орқали керак бўлганда истаган кишингизни цехлардан дарров топишингиз мумкин.

Мотор цехи жуда қизиқарли, у икки қисмдан иборат. Ишчилар меҳнатини осонлаштириш учун вагонча ўрнатилган. Ундан Моторларни иш жойига келтиришда фойдаланилади.

Ишчилар эҳтиёт қисмлари ювадиган махсус механик ювгич ихтиро қилганлар. 2-3 минутда ҳар қандай мотор ёки эҳтиёт қисмни ювиш мумкин. Бу тадбир ҳам меҳнатни илмий ташкил қилиш планида кўзда тутилган.

Львов шаҳри «Коммунтранс»нинг шаҳар орасталигини сақлаш бўйича олиб бораётган ишлари айниқса мақтовга лойиқ. Шаҳарни тозалаш асосан кечаси бажарилади. Шу соҳада хизматчилар ва автомобилларнинг 70 проценти кечаси, 30 проценти эса кундузи ишлайди.

Ахлат элтиб ташланадиган жой тахминан 13-14 километр нарида. Бир кунда 85 маршут бўйича 1753 кубометр ахлат шаҳардан чиқариб ташланади.

Львовликларнинг меҳнатни илмий ташкил қилиш бўйича қўлга киритган ютуқлари яхши намунадир.

Республикамиз ишлаб чиқариш корхоналарида беш йиллик план топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун астойдил меҳнат қилинмоқда. Бу муҳим вазифанинг амалга оширилишида меҳнатни илмий ташкил қилиш планларини жорий қилиш муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Н. ОТАБОЕВ.
инженер.

◆ Осиё ва Африка мамлакатларининг биринчи кинофестивали

ФИЛЬМЛАР ТОШКЕНТДА УЧРАШАДИ

«Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» — Совет Ўзбекистони пойтахти — Тошкентда шу йил октябрь ойида ана шу шиор остида Осиё ва Африка мамлакатлари халқаро кинофестивали ўтказилади. Кўп вакилли бу кинофорумнинг ташкилотчилари СССР Министрлар Совети қошидаги ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қошидаги кинематография Давлат комитетлари, СССР ва Ўзбекистон кинематографиялари союзлари бўлмоқдалар. Тошкентда бўладиган кинофестиваль бу икки буюк қитъа мамлакатларида яратилган кино санъатининг янги талантли асарларини очиб беради, турли давлатлар киночиларининг ўзаро ҳамкорлигини ривожлантиради ва улуғ мақсад—халқлар дўстлигини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Совет ҳокимияти йилларида туғилган кино санъати кўп миллатли социалистик маданиятнинг муҳим ютуғидир. Тошкент кинофестивалида Совет Иттифоқидан қардош республикалар — Ўзбекистон ва Туркманистон, Қозоғистон ва Қирғизистон, Тожикистон ва Арманистон, Озарбайжон ва Грузия ҳамда Россия Федерациясининг Сибирь ва Узоқ Шарқ территориясида жойлашган қатор студиялари қатнашадилар.

Фестивалнинг мундарижасида мана бу нарсалар алоҳида кўрсатилган: «Ҳар бир мамлакат фестивалга тўла метражли бадиий фильм ва 45 минут давом этадиган қисқа метражли фильмлар программасини тақдим этиши мумкин. Бундан ташқари Ташкилий комитет билан келишиш бўйича ҳар бир мамлакат ахборот учун кўриб чиқишга қўшимча фильмлар тақдим қилишлари ҳам мумкин».

Халқаро кинофестивал даврида Тошкентда кино бозори ташкил қилинади. Унда иштирок этиш учун продюсерлар, экспорт ва импорт қилувчилар, прокатчилар ёки Осиё-Африка мамлакатларидан кинотеатр эгалари таклиф этилади.

Фестиваль Ташкилий комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Сарвар Азимов ҳикоя қилади:

— Тошкент кинофестивалида конкурс ва одатдаги совринлар тақсимлаш бўлмайди. Машҳур кино усталари билан бир қаторда янги, кундан-кун прогрессив бўлиб бораётган кинематографлар ҳам иштирок этадиган икки буюк қитъа мамлакатлари кино санъатининг кенг, кўплаб вакиллар қатнашадиган кўригини ўтказиш — Тошкентда бўлажак кинофорумининг моҳияти шундадир.

СССРнинг давлат ва жамоат ташкилотлари фестивалда ўзларининг ёдгорлик совринларини таъсис этиш истакларини билдирдилар. 21 октябрда фестивалнинг тантанали очилишига актив тайёргарлик кетмоқда. Кинофильмларни кўриб чиқиш билан бирга фестиваль программасида кино форумининг қатнашчилар ижодий мунозараси ҳам кўзда тутилган. Мунозара темаси фестивалнинг шиорига айланади. Биз турли мамлакатлардан келган меҳмонлар билан Тошкент аҳолиси, совет кинематографлари, олимлари, ёзувчилари, жамоат арбобларининг кўплаб учрашувларини ташкил қиламиз.

И. СИГАЛОВ,
М. ТАТАРИНОВ,
АПН мухбирлари.

Фотообъективда

ОНА-ВАТАН

МОСКВА

Шанба ва якшанба кунлари минглаб москваликлар Москва атрофларидаги ҳавза ва истироҳат зоналарига йўл олишади. Бу сурат пойтахтнинг Калинин район истироҳат зонасидаги Клязьма сув омборида олинган. Бу ерга кишилар бола-чақаси билан келишади.

Яхши жиҳозланган пляж, спорт ўйинлари ва танца майдонлари, эстрада музикаси концерти, кўпгина кафе ва буфетлар очиқ ҳавода дам олувчилар ихтиёрига берилади.

В. Соболев фотоси.

ТОШКЕНТ

Тошкент сейсмолог олимлари зилзилани олдиндан билиш юзасидан кўпгина илмий текшириш ишлари олиб боришмоқда. Ер ости офатининг белгиларидан бири Тошкент минерал сувидаги радоннинг ўзгаришидан иборат деб тахмин қилишмоқда.

Суратда физика-математика фанлари кандидати И. В. Уломов ва сейсмология институтининг аспиранти инженер-физик Б. Мавашев тажриба ўтказишмоқда.

Н. Ключнев фотоси.

РИГА

Литва ССРда ер ости чучук сувларини қидириш ишлари кенг қулоч ёйди. Шу йилнинг ўзидаёк бир қагор шаҳарлар учун максимал запаслар белгиланади. Беш йиллик мобайнида республика геологлари етти юзга яқин артезиан қудуқларини қазишади.

Суратда: Радвилишкис шаҳри атрофида артезиан қудуқларни қазиш пайти.

А. Дилис фотоси.
ТАСС-УЗТАГ фотолари

Коммунистик меҳнат зарбдори Х. Раҳматуллаева Тошкент тўқимачилик комбинати контроль-брак цехининг зарбдор контролёридан бири. Ҳар куни бу чевар аёл юзлаб метр ранг-баранг газламаларни жўнатишга ҳозирлайди.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРНИНГ КОСМИК ФИЗИКА СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИГИ

Москвада космик тадқиқотлар соҳасида ҳамкорлик қилувчи бир қанча социалистик мамлакатлар олимлари ва мутахассислари (космик физика бўйича ишчи группаси)нинг кенгаши бўлди. Кенгашда Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Монголия Халқ Республикаси, Польша, Руминия, СССР ва Чехословакия вакиллари қатнашдилар.

1967 йилда Москвада қабул қилинган протоколларнинг қандай бажарилаётганлиги қараб чиқилди. Бу протоколларни амалга ошириш программаси конкретлаштирилди ва планлаштирилган экспериментларни ўтказиш, шунингдек уларнинг натижаларини ишлаб чиқиш ҳамда таҳлил этишга доир бир қанча проблемалар ўрганилди.

Кенгаш қатнашчилари илгари қабул қилинган протоколлар муваффақиятли амалга оширилаётганлигини мамнуният билан қайд қилдилар. Ҳозир 1968—1969 йилларда Совет Иттифоқининг ўз миллий программаларига мувофиқ учирадиган йўлдошлари, шунингдек социалистик мамлакатларнинг аппаратлари ўрнатилган геофизик ракеталарни учиришга тайёргарлик кўриш билан боғланган илмий-техникавий ва ташкилий масалалар батафсил муҳокама қилинди. Бу экспериментлар ердан туриб кузатишларнинг кенг программасини кўзда тутади.

Кенгашда социалистик мамлакатларнинг космик физика соҳасидаги ҳамкорлигини ривожлантиришнинг умумий истиқболлари ҳам муҳокама қилинди ва, жумладан космосда биргаликда ўтказиладиган экспериментлар тўғрисидаги баъзи янги таклифлар қараб чиқилди.

Кенгаш қатнашчилари космосни тадқиқ этиш соҳасида биргаликда олиб борилаётган ишларда қатнашувчи бир неча совет илмий муассасаларини бориб кўрдилар.

Қўйлиқдаги уйсозлар шаҳарчаси йил сайин обод бўлиб бормоқда. Кейинги вақтда бу ерда кўпгина турар жой бинолари, маданий-маиший объектлар ва болалар муассасалари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

СУРАТДА: яқинда фойдаланишга топшириладиган кўп квартирали янги уй.

«Тошкент оқшоми» бонг уради

МУҲИМ ИШГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

Ишлаб чиқаришда меҳнатни илмий ташкил этиш нақадар катта аҳамиятга эга эканлиги шаҳримиздаги илғор корхоналар тажрибасида яққол кўриниб турибди. Бу муҳим тадбир амалга оширилган корхоналарда ишчи ва инженер-техник ходимларнинг меҳнат шароити яхшиланиб, ишлаб чиқариш суръатлари ортмоқда, маҳсулот таннархи арзонлашиб, сифати яхшиланмоқда.

Меҳнатни илмий ташкил этишга дуруст эътибор бермаётган завод ва фабрикаларда эса ишлаб чиқариш суръатлари ҳам, маҳсулот сифати ҳам талаблар даражасида эмас. Жумладан, ҳозир 1-авторемонт заводида худди шундай аҳвол юз беряпти.

Бу корхонада меҳнатни илмий ташкил этишнинг имкониятларидан ҳали дурустроқ фойдаланилгани йўқ. Лабораторияга инженер Фролова бошчилик қилади. Айни вақтнинг ўзида у заводдаги ихтирочилик ва рационализаторлик бюросида ҳам инженер бўлиб ишлайди, янги техникани жорий қилиш масалалари билан шуғулланади, техника машғулотларига, техника ахборотига бошчилик қилади. Ўртоқ Фролова ҳозир жами етти вазифани бажаряпти. Шундай бўлгач, у қандай қилиб меҳнатни илмий ташкил қилиш лабораториясининг ишига дурустроқ раҳбарлик қила олсин?!

Заводнинг асбобсозлик цехида меҳнатни илмий ташкил қилиш бўйича белгиланган 12 тадбирнинг саккизтасигина бажарилди, холос. Станокларда ишлайдиган ишчилар учун асбоблар солинадиган тумбочкалар тайёрлаб бериш, қирқиш ва ўлчаш асбобларини тахлаш учун станоклар ёнига махсус мосламалар ясаш, чизма турадиган доскалар тайёрлаш каби муҳим тадбирлар зарур чизмалар йўқлиги ва уларнинг ўз вақтида тайёрланиши устидан дуруст назорат бўлмаганлиги оқибатида амалга оширилмай қолди. Заводда ишлаб чиқариш эстетикасини ошириш, цех ва участкаларнинг санитария-гигиена ҳолатини яхшилаш бўйича белгиланган тадбирлар ҳам бажарилмади.

Заводда меҳнатни илмий ташкил этишни пропаганда қилувчи, адабиёт, плакат сингари кўргазма қуроли етарли. Лекин улар коллектив мулкига айлантирилмаган, лабораторияда шкафларда чанг босиб ётибди. Меҳнатни илмий ташкил этиш тадбирлари планидан кўчирмалар ҳам жорий қилиниш муддати белгиланиб, ижрочиларга берилиши ўрнига шкафда ётибди.

1-авторемонт заводи «Узавторемонт» бирлашмасининг бош корхонаси ҳисобланади, бирлашма шу завод территориясида жойлашган. Аммо шунга қарамасдан «Узавторемонт» раҳбарлари, хусусан бирлашманинг меҳнатни илмий ташкил қилиш бўлими бошлиғи В. Шаберт 1-авторемонт заводида меҳнатни илмий ташкил этиш иши билан қизиқмаяпти. Бирлашма шу завод территориясида жойлашгандан кейин илғор технология, меҳнатни ташкил этишнинг илғор методлари биринчи бўлиб шу ерда—бирлашманинг бош корхонасида жорий қилиниши керак эди. Аммо бирлашма бу соҳада заводга ҳеч қандай ёрдам кўрсатмаяпти.

Бирлашма раҳбарларининг нақ кўз ўнгидаги корхонада шундай манзара рўй берганидан кейин бошқа корхоналарда аҳвол қандайлиги гапирмаса ҳам бўлади.

А. ПАШКОВА.

МЕДИКЛАР БОҒБОНЛАР ҲУЗУРИДА

Бир группа шифокор олимлар Калинин районининг Куйбишев номли колхози меҳнаткашлари ҳузурида бўлиб, Совет халқи ярим аср давомида медицина соҳасида қўлга киритган ютуқлар ҳақида сўзлаб беришди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач, медицина фанлари кандидати И. Фозилов дала шароитида ўз пайтида овқатланиш, санитария-гигиена қоидаларига доимо амал қилиш инсон саломатлиги учун сув ва ҳаводек зарурлиги ҳақида мароқли ҳикоя қилиб берди.

ТошМИ доценти С. Файзиев тери касалликларининг келиб чиқиш сабаблари тўғрисида ва унинг олдини олиш борасида фикр юритди. Одамнинг ашаддий душмани рак касалининг келиб чиқиш сабабларини тушунтириб берди. Шунингдек кечада медицина фанлари кандидатлари А. Оқилов, Б. Бузруков ўртоқлар деҳқонларнинг саволларига атрофлича жавоб бердилар. Колхоз клубида ташкил этилган, медицина фанининг 50 йиллигига бағишланган қизиқарли виставка меҳнат аҳлида зўр таассурот қолдирди.

К. НУРМАТОВА.

СУРАТДА: «Узбексельмаш» заводи қишлоқ хўжалиги учун ишлаб чиқараётган янги кенг қаторли чигит экиш сеялкалари. Олдинги қаторда пешқадам йиғувчи слесарь Х. Миркаримов янги сеялкаларни созлаш устида ишлаётган пайт.

М. Нуриддинов фотолари.

МАИШИЙ ХИЗМАТ МАСАЛАЛАРИ

Шаҳар маиший хизмат корхоналари ва ташкилотлари ходимларининг семинари бўлиб ўтди. Унда аҳолига маданий ва маиший хизмат кўрсатиш ишини янада яхшилаш масалалари ҳақида гапирилди.

Семинар асосан корхоналарда иқтисодий рағбатлантириш ва янгича планлаштириш мавзусига бағишланди. Шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг бошлиғи А. Умаров кўпгина корхоналарда йўл қўйилаётган камчиликларни таҳлил қилиб берди. «Ремточмех» комбинатининг директори Н. Г. Пахин, «Металлобытремонт» комбинатининг директори С. Абдуллаев ва бошқалар сўзга чиқиб, техниканинг имкониятлари, коллективларнинг ишжоати ҳақида қизиқарли мисоллар келтирдилар.

Пионер ёзи

МУҲИМ ТАДБИРЛАР

Пионер ва ўқувчиларнинг ёзги каникули бошланиши билан А. Н. Островский номидаги шаҳар пионерлар саройида ҳам иш қизғин. Яқинда пионерлар саройининг маъмурияти ва педагогика коллективи ўз йиғилишида июль—август ойларида ўтказиладиган ташкилий ва тарбиявий ишларни планлаштириб, муҳим тадбирлар белгилади. Жумладан, телестудия ва киностудия билан танишиш, тоққа саёҳат, шаҳар пионерлар лагерлари ўртасида мусобақа уюштириш, пионерлар ёрдамида «Юлдузча» клубининг байрамини ўтказиш ва бошқа бир қанча тадбирларни амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Ҳозирги пайтда бу ерда 34 та тўгарак ишлаб турибди. Айниқса интернационал дўстлик клубида ташкил қилинган таржимонлар мактабининг иши диққатга сазовор. Бу мактабда немис тили ва эсперанто тилини ўрганиш секциялари мавжуд.

Июль ойида шахмат тўгарагининг ғолиблари Днепропетровск шаҳрида бўладиган Бутуниттифоқ ўқувчилар мусобақасида, авиомоделчилар эса республика мусобақасида қатнашадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ФАОЛИЯТИ КЎЗГУСИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтида жойлаштирилган виставка «Республикада Ленин ғояларини амалга ошириш учун курашда Ўзбекистон Коммунистик партияси» деб номланган.

Виставканинг биринчи бўлими Туркистон Компартияси барпо этилишига бағишланган. Қисса биринчи рус революцияси арафасидаги воқеалардан бошланади. Стендларга қўйилган сарғайиб кетган хитобномалар, фотосуратлар ва бошқа ҳужжатлар социал демократик ташкилотларнинг фаолиятини кўрсатади.

Лениннинг «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» мактубининг кўп баравар катталаштирилган тексти деворга илиниб, унинг теварагига Туркистон Компартиясини мустаҳкамлашга ва Ўзбекистон Компартиясини барпо этишга бағишланган материаллар жойлаштирилган. Уларнинг ёнидаги бошқа экспозициялар улуғ Лениннинг васиятини коммунистлар қандай қилиб амалга ошириб келганликлари ва амалга ошираётганликлари тўғрисида ҳикоя қилади. Ўзбекистон Компартияси фаолиятининг асосий босқичлари — республикада социализм ғалабаси учун кураш йилларини, Улуғ Ватан уруши даврини, урушдан кейинги дастлабки йилларни ўз ичига олувчи бўлимлар бу ҳақда муфассал ҳикоя қилади.

Виставка экспозициялари Туркистон ва Ўзбекистон Коммунистик партияларининг хўжалик ва маданий қурилиш соҳаларида, партия ташкилотларининг сафларини мустаҳкамлашдаги, уларнинг жанговарлигини оширишдаги ҳар томонлама фаолиятини янада тўлароқ кўрсатиб берадиган қилиб тузилган. Туркистон Компартиясининг ҳамма саккизта съезди ишини, Ўзбекистон Компартиясининг ҳамма 17 съезди ишини тасвирловчи ҳужжатлар хронологик тартибда жойлаштирилган. Материаллар партия съездларида қандай масалалар муҳокама қилинганлигини ҳикоя қилади. Барча съездларда сайланган Марказий Комитет аъзолари ва Марказий Комитет аъзолигига кандидатлар, шунингдек ревизия комиссиялари аъзолари составининг тўла рўйхати экспозициянинг муҳим хусусиятларидан биридир. Бу билан партия актив арбобларининг номлари абадийлаштирилган.

Виставка марксизм-ленинизм классиклари асарларининг Ўзбекистонда тарқалишини кўрсатувчи зал билан якунланади. Бу зал экспонатлари орасида ўзбек тилида нашр қилинган неча юзлаб китоблар бор.

Зотан бу бўлимни шартли равишдагина якунловчи бўлим деб аташ мумкин. Кейинчалик бориб бир неча ёдгорлик заллари очиш мўлжалланади. Ўз меҳнатлари билан республика шон-шуҳратини ёйган атоқли кишилар бу залнинг қаҳрамонлари бўлиб қолади. Янги экспозицияларни тайёрлашда партия тарихи институти билан бирга жамоатчилик асосидаги колхоз ва совхозлар тарихи институти ҳам иштирок этади.

* * *

Виставка 1918 йилнинг 17 июнидан 25 июнигача ўтган Туркистон Компартияси биринчи съездининг 50 йиллиги юбилейи кунларида очилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Е. С. Насриддинова виставкани келиб кўрдилар.

Виставка ҳамма учун очиб қўйилди. У доимий ишлайдиган бўлиб, кенг оммани тарбиялашда катта аҳамият касб этади. Пропагандистлар учун, уларнинг партия тарихини ўрганишлари учун яхши таянч бўлади. Яқин келажакда виставканинг баъзи экспозициялари янада муҳим ва салмоқли роль ўйнаб, Москвадаги Ильич музейининг Тошкентда барпо этилаётган филиали материаллари составига киради. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон лойиҳа институти лойиҳачилари Алишер Навоий номли кутубхонанинг янги биноси лойиҳасини тайёрладилар. Янги кутубхона биноси Ленин ва Энгельс кўчалари бурчагида яқин келажакда қурила бошланади.

СУРАТДА: 7-шаҳар қурилиш бўлимининг лойиҳачи инженери А. Брославский ва архитектор С. Сутягин ўртоқлар.

КАСАЛЛИК ВА ГЕОГРАФИЯ

«Здоровье» журналининг май сонида СССР Медицина Фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси Александр Авцин билан медицина фанлари кандидати Алексей Жаворонковнинг «Касаллик географияси» сарлавҳали мақоласи босилди.

АПН журнал редакциясининг розилиги билан ушбу мақолани газетхонлар эътиборига ҳавола қилмоқда.

Бу иккала тушунча ўртасида қандай умумийлик бор? Бир қарашда бу савол ўринсиздек туюлади.

Аслида эса улар ўртасидаги алоқа кўпдан бери мавжуд. Жуда қадим замонлардаёқ одамлар соғлиқ учун фойдали ва зарарли бўлган жойларни яхши ажратганлар. Доимо ҳаво соф бўлиб турадиган тепаликлар соғлиқ учун фойдали, зах чуқурликлар эса зарарли деб ҳисобланган. Қабилалар баланд жойларда яшашган. Пастликларда эса ов қилишган ва кўпинча бу ерлардан безгак касалига йўлиқиб қайтишган.

Қадимги юнон врачи Гиппократнинг асарларида ҳаво, сув ва турар жойларнинг таъсирида туғилувчи касалликлар ҳақида эслатиб ўтилган. Қадимий Миср қўлёзмаларида, XI—XII асрларга оид йилномаларда, энг дастлабки ер қазиш ишлари билан шуғулланган русларнинг маълумотларида, Михаил Ломоносовнинг асарларида айрим медик-географик маълумотлар бор. Россияда эса масалан, XVIII асрдан бошлаб касаллик географияси мунтазам ўрганила бошланди. Бу маълумотлар губерния врачлар бошқармалари томонидан ҳисобга олинар эди.

Ҳозирги кунда медицина географияси алоҳида фан бўлиб, ўз тараққиёти мобайнида кўплаб қизиқ ва муҳим фактларни тўплади.

Бу фаннинг ўзига хос хусусияти турли муаммоларни бир вақтнинг ўзида ўрганиб чиқишдир. Медицина статистикаси, эпидемиология ва микробиология, вирусология ва зоология, физик ва экономик география, иқлимшунослик—буларнинг барчаси мана шу соҳага киради. Бу бежиз эмас. Касалликларнинг географик тарзда жойлашуви табиий ва социал факторлар, одамларнинг ҳаёт кечириш даражаси билан боғлиқ.

Кўплаб тадқиқотларнинг кўрсатишига қараганда, ер куррасида узоқ эволюция жараёнида вужудга келган юқумли ва юқумсиз касалликларнинг табиий ўчоқлари мавжуд. Бу ўчоқлар географик иқлим, ер рельефи, ҳайвонотлар дунёси ва бошқа факторлар асосида вужудга келган. Бундай жойларда касалликни тарқатувчи ҳашаротларнинг кўпайиши учун шароит пайдо бўлган. Ҳашаротлар касалликни жонивор ва ҳайвонларга, улар эса одамларга юқтирганлар.

Агар киши бундай касаллик ўчоғига тушиб қолса, ҳашаротлар касалликни чақиш ва бошқа усуллар билан юқтирган. Шундай қилиб, одамлар дастлаб ўзлари тушунмаган касаллик сабабларини аниқлай бошлаганлар. Масалан, иссиқ саҳроларда — Лейшманиоз, тайгада эса кана энцефалити нима учун кўп учраши аниқланган. Ажойиб совет тадқиқотчиси академик Е. Н. Павловский бундай касалликлар ўчоғи ҳақида таълимот яратди. Ҳозирги пайтда кўпгина юқумли касалликлар, масалан, кана ва япон энцефалитлари, лептоспироз, кана тифи ва бошқа касалликларнинг тарқалиш сабаблари ўрганиб чиқилди. Касалликнинг табиий ўчоғи географик шароит билан боғлиқ эканлигини билиш организмда бундай касалликларга қарши кўникма ҳосил қилувчи эмлаш ишлари ўтказиш ва шундай қилиб, кишиларнинг соғлиғини сақлашга ёрдам беради. Қўриқ ерларни ўзлаштиришда шундай қилинган эди. Янги районлар барпо этилаётганда доимо шундай қилинади.

Юқумли касалликлардан ташқари муайян географик зоналарга боғлиқ бўлган, организмда у ёки бу микроэлементнинг етишмаслиги туфайли рўй берадиган юқумсиз касалликлар ҳам бор. Бундай потологик жараён кишининг ҳаётини хавф остида қолдирмаса ҳам, бора-бора ўзга бир касалликни вужудга келтириши, кучайтириб юбориши мумкин.

Олимлар тирик организмларнинг химик состави ернинг химик состави билан чамбарчас боғлиқ эканлигини исботлашга муваффақ бўлдилар. Айрим географик зоналарда ернинг химик состави сифат жиҳатидан ҳам, сон жиҳатидан ҳам бир хил эмаслиги одамлар ва ҳайвонот организмидаги химик составга шубҳасиз таъсир қилади.

Академик А. П. Виноградов кўплаб тадқиқотлардан сўнг биогеохимик ўлкалар ҳақида таълимот яратди. Бу таълимот билан бевосита боғлиқ ҳолда айрим районлардаги у ёки бу микроэлементнинг етишмаслиги ёки кўплиги туфайли рўй берадиган биогеохимик эпидемиялар муаммоси ҳал қилиниши аниқ. Бўқоқ ва бошқа кўплаб касалликлар бунга мисол бўла олади.

Масалан, буқоқ ҳақида батафсилроқ гапириш мумкин. Бу касаллик одамларга қадим замонлардан бери маълум. Ичилаётган сувда йод кам бўлса, овқатда витамин ва оқсил етарли бўлмаса, турмушдаги гигиеник ва иқлим шароити яхши бўлмаса, шундай касаллик келиб чиқади.

Жаҳондаги кўпгина мамлакатлар халқлари бўқоқ билан оғрийди. Баланд тоғли районларда бундай касаллик айниқса кенг тарқалган. Лекин ҳозирги пайтда унчалик баланд бўлмаган жойларда, ҳатто денгиз сатҳи билан баравар ерларда ҳам буқоқ ўчоқлари борлиги аниқланди.

Жаҳонда бундай касал билан қанча одам оғриганлиги аниқ маълум эмас. Лекин расмий маълумотларга қараганда икки юз миллион киши буқоқ экан. Шуни ҳам айтиш керакки, кўп йиллик даволаш, профилактика фаолияти туфайли кўпгина мамлакатларда буқоқ касаллиги кескин камайди. Лекин унинг географик тармоғи ҳамон аввалгидек қолмоқда.

Бу касалликни дори-дармон ва хирургия йўли билан даволаш, шубҳасиз ҳозирги замон медицинасининг катта ютуғидир. Лекин фақат бу усул билан мазкур муаммони ҳал этиш жуда қийин. Даволаш билан бирга кенг профилактика ишлари ҳам олиб бориш керак.

Бу ишнинг самараси бизнинг мамлакатимиз мисолида, айниқса, яққол кўринади. Сўнгги ўн йилларда ўтказилган профилактик чоралар, жумладан йодлаштирилган тузни қўллаш, хирургия ва терапия усуллари бўқоқ касаллигининг кескин камайишига олиб келди. Касалликнинг оғир формалари йўқолди.

Профилактика ва даволаш ишларини қўшиб олиб бориш практикаси бошқа соҳаларда ҳам қўлланилмоқда.

Яқиндагина рак шишларининг медицина-географик ўчоқларини ўрганишга киришилди. Олинган материаллар шундан далолат бермоқдаки, ракнинг тарқалишида, об-ҳаво, аҳолининг турар жой шароити, анъана ва одатлари ҳам роль ўйнар экан.

Айрим халқларнинг кўп асрлик одатлари рак билан касалланишнинг катта сабабларидан бири бўлмоқда.

Тери ракининг шундай формалари борки, шубҳасиз улар қадимий одатлар туфайли рўй беради. Масалан, Кашмирнинг айрим районларидаги халқлар куйиш туфайли рўй берадиган «кангри» деб аталувчи рак билан оғримоқдалар. Бу ерда баданни иссиқ тутиш мақсадида ичига чўғ солинган кўвачаларни кийим ичида олиб юришади.

Зарарли урф-одатларга қарши кураш, ракка қарши профилактика ишлари бир мунча самара бериши ва бу касалликни камайтириши аниқ.

Совет Иттифоқида медик-географик тадқиқотларни СССР Фанлар академияси географик жамиятининг махсус медик-географик комиссияси ҳисобга олиб ва бошқариб бормоқда. Касалликларнинг жойлашишдаги умумий ва айрим қонуниятларини ўрганиш катта аҳамиятга эга. Улар мамлакатимизда касалликларга қарши профилактика ишлари олиб бориш ва уларни йўқотиш учун ниҳоятда зарур.

АПН.

Житомир области. Областнинг Родамишль районидаги «Червона-Зорья» колхозидаги участка шифохонасини меҳнаткашлар саломатлик уйи деб атайдилар. Бу ҳақиқатда ҳам шундайдир. Шифохона қошида стационар, касалхона, поликлиника, болалар ошхонаси ва дорихона ишлаб турибди.

Суратда: ана шу шифохонанинг кўриниши.

П. Бойко фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Тошкент ломбардида

Ломбард эшиклари душанбадан ташқари барча кунларда эрталаб соат 9 дан кеч 6 га қадар очиқ бўлади. Чиройли вивеска, кенг дераза витриналари. Катта, қулай зал.

Ойна тўсиқ орқасида товаршунослар, кассир, бухгалтер ишламоқда. Бу ерда навбат кутувчилар йўқ. Иш ниҳоятда тезкорлик билан амалга оширилади. Мана бир ёш йигит ўрамни ёзди. Унда янги мўйна пальто ўралган экан.

Товаршунос М. Литинский пальтони кўздан кечираркан сўрайди:

— Сизга қанча пул керак, эҳтимол 150—200 сўм етар?

— Йўқ, шунча пулнинг нима кераги бор. 100 сўм етади. Маош олгач, сотиб оламиз.

Квитанцияларни расмийлаштириш ва ҳисоб-китоб қилиш ўн минутдан ошмайди. Пальтога дарҳол нафталин сепиб, ертўладаги хонага киритиб қўйишади.

— Ломбард яхши нарса, — дейди, директор Эргаш Алиевич Алихўжаев, — сизга дарҳол пул керак бўлиб қолди дейлик. Сиз таниш-билишларингизни безовта қилишни истамайсиз, ёки қарз олдингиз. Сизга буюм керак. Сиз у буюмни бир-икки ой ҳатто тўрт ой муддати билан гаровга қўйиб қўлингизга пул тушганда, уни қайтиб олишингиз мумкин. Биз яхши сақлаймиз. У мутлақо бузилмайди. Агар истасангиз кириб кўринг.

Биз ертўлага кирдик. Хоналарнинг темир эшиклари сал очиқ. Бу ерда бир нечта секция бор: трикотаж билан ҳар-хил кийимлик матолар, алоҳида, устки кийим-кечак, маданий моллар ва мўйналар алоҳида қўйилади. Иккинчи хонада эса гиламлар жойлашади.

1968 йилнинг январь ойида очилган ломбард биринчи йилиёқ аҳолига 350 минг сўмлик хизмат кўрсатди. У ерда 5 мингдан ортиқ тошкентликлар бўлишди. 1967 йили эса бу рақам икки ҳисса ошди.

— Ломбардга қандай буюмлар қабул қилинади? — сўрадик биз.

— Маълум қимматга эга бўлган ҳар қандай буюм қабул қилинади. 20 процент кийилган ёки тутилган буюмлар қабул қилинмайди. Сиз ломбардга пойафзал, телевизор, пальто, костюм, биллур, гилам, трикотаж, қимматбаҳо металлар ва олтиндан қилинган буюмларни олиб боришингиз мумкин. Москвада еттита ломбард бор. Улардан биронтаси на приёмник, на холодильник, на биллур, на музика асбобларини қабул қилмайди. Тошкентликлар учун яна бир янгилик бор. Тўрт ойлик сақлаш муддати ўтиб кетди дейлик. Сиз ссуда процентларини тўлаб қайтадан яна тўрт ой муддатга ҳужжат расмийлаштиришингиз мумкин. Бошқа ломбардларда эса сиз олдин бутун пулни, сақлаш учун процент тўлаганингиздан сўнг қайтадан буюмни топширишингиз мумкин.

— Биз жуда оз процент оламиз, — дея бизнинг суҳбатимизга аралашди товаршунос, — бир ойлик ссудда учун 0,7 процент, сақлаганлиги учун 0,4 процент.

Ломбард ёнига такси келди. Янги мижоз гилам, биллур ва кийим-кечак олиб келди.

— Сиз бу буюмлардан квартирангизни ҳоли қилмоқчимисиз? — ҳазиллашди Литинский.

— Ҳа, шундай қилмоқчимиз, — дейди мижоз. — Машина сотиб олдик, озгина қарздор бўлиб қолдик. Бу буюмларни сотишга кўз қиймайди. Бизга керак бўлади. Шунинг учун сизнинг ҳузурингизга келдик. Дурустгина маош оламиз, кейин узамиз.

— Қайтиб оласиз,— дея уларни қувватлади Литинский, — тўрт ойдан кейин келасиз. Вақт етарли.

Мижоз квитанцияга тез-тез қўл қўйиб ломбард ходимлари билан худди эски қадрдонлардек хайрлашади.

— Мана шундай ҳолатлар рўй беради, — дея чала қолган гапини давом эттирди товаршунос. — Кўпчилик кишилар буюмларни сақлаб бериш ҳақида бизга мурожаат қилишади.

А. БОРОНИН.

Ўқув юртларида

ИНЖЕНЕР БИНОКОРЛАР

Тошкент политехника институтининг қурилиш факультетини бу йил 500 дан ортиқ студент битириб чиқди. Улар сиртдан ва қатнаб ўқиб таълим олдилар.

«Қишлоқ қурилиши», «Саноат ва граждан қурилиши», «Қурилиш ишлари олиб боришнинг асослари», «Автомобиль йўллари», «Темир-бетон тайёрлаш», «Гидротехника қурилиши» кафедралари аудиторияларида ўқиб чиққан студентлар инженер, прораб касбларини ўргандилар. Ёш бинокорлар республикамизнинг Самарқанд, Наманган, Хоразм, Фарғона областлари қурилишларида ишлаш учун комсомол йўлланмаси олдилар.

СТУДЕНТЛАР ҚУРИЛИШГА

Факультет студентлари ўзларининг ёзги каникулларини ишлаб чиқариш практикаси билан боғлаб ўтказмоқчилар. Улар «Главташкентстрой»нинг ҳамма қурилиш бошқармаларида ишлашга аҳд қилдилар. 346 йигит-қиз Чилонзор, Дўмбрободда уй-жой, мактаб, болалар ва маданий-маиший муассасалар бинолари қурилишида фаоллик кўрсатадилар. Студентларнинг махсус штаби тузилди. Штабга Козим Билялов раҳбарлик қилади.

50 студент эса факультет ётоқхонасини ремонт қилади.

«Комсомол 50 йиллиги» деб аталган отрядга Неъматилла Носиров раҳбарлик қилади. У бошлиқ 200 йигит-қиз Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг пойтахти Нукусга боради.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 2-бет
24 ИЮНЬ, 1968 Й.

Адабиёт ва санъат

Ёзувчи Шуҳрат ўзининг дилрабо шеърлари, йирик-йирик прозаик асарлари билан ўқувчилар орасида кенг танилган. Унинг «Ҳаёт нашъаси», «Қардошлар», «Балладалар», «Мангулик», «Бизнинг кўча», «Сенинг севгинг», «Сизнинг шаънингизга», «Ишқингда ёниб», «Буюк муҳаббат» номли шеърий тўпламлари мухлислар томонидан севиб ўқилмоқда. «Балоғат» деган ҳикоялар китоби ва «Рустам», «Онла» очерк-қиссалари ҳам китобхонларга манзур бўлмоқда.

Кейинги йилларда Шуҳрат проза соҳасида катта ишлар қилди. Унинг «Шинелли йиллар», «Олтин зангламас» романлари қайта-қайта нашр этилмоқда. Бу унинг китобхонлар томонидан қизғин кутиб олинганидан далолат беради. Ёзувчи яқинда ўзининг «Жаннат қидирганлар» романини тугатди. Асарда ўз бахтини меҳнатдан излаган кишиларнинг порлоқ тақдири билан бир қаторда капиталистик дунёнинг ялтироқ бўёқларини жаннат деб ўйлаган айрим енгилтак шахсларнинг аянчли қисмати ҳам ғоят ҳаққоний акс эттирилади. Қуйида сиз шу романдан парча ўқийсиз. Асар тўла равишда «Шарқ юлдузи» журналида эълон қилинмоқда.

ЖАННАТ ҚИДИРГАНЛАР

Тешабой карвон куздан совуқ, ўлимдан бадном хабарни эшитганда ишкомда хомток қилаётган эди.

Унинг қўполлигидан Садир тўнка лақабини олган қўшниси бор. Қулоғи қўшнисининг эшигида бўладиган бу одам миш-мишни ҳаммадан олдин эшитади, шамолдай кўчада изғиб, тарқатишни яхши кўради. Бўлмаса қулоғи «оғир», тили «чучук». Қўшнилар ёқтиришмайди, айниқса Тешабой карвон. Қачон у боғига сув очиб келса, йўлдан бўғиб олади. «Ўзинг бошлаб келсанг бўлмайдими!» деса, «жой ҳақи оляпман!» деб ҳиқир-ҳиқир кулади. Бир маҳал бу обижувозхона тутган, кишилар ундан кунжара олишмас, «зиқнанинг кунжарасидан мол баҳра олмайди, қотириб юборади» дейишар экан. Илон ёмон кўрадиган гиёҳ ини оғзида ўсади, дегандай Тешабой ёқтирмайдиган шу одам унинг ён қўшниси!

Ана шу Садир тўнка Аъзамнинг қилмишини кимдандир эшитганда «Ҳа, оқсоқ чол, қўлга тушар экансан-ку!» деб бир яшнаб қўйди. Шаҳардан қайтиб, уйига ҳам кирмади, хуржунини йўлакка қўйиб, хотинига бақирди:

—Мана буни ол!

—Ҳа, мунча шошилинч, ёв босиб келяптими?— деган касалванд хотини инқиллаб-синқиллаб хуржунни судраганича ичкарига олиб кириб кетди.

Садир тўнка бу маҳалда Тешабойнинг боғдалигини билган, унинг олдига кўса соқолини силаганича лапанглаб борарди. Йўл усти «Карвонга бу йил ҳам худо берибди, узуми шиғил» деб кўнглидан ўтказди. Курси устида ишкомнинг тепа томонини тарашлаётган Тешабой ўзи билан ўзи овора бўлиб, Садир тўнканинг келганини ҳам билмади.

—Ҳорманг, карвон!—деди у.

— Бор бўлинг! Келинг, қўшни! Шаҳардан барвақт қайтибсиз?

—Шаҳарда ҳамёни дўмбоқ узоқ юради. Бизга ўхшаганнинг иши бозорнинг бир четида битади.

Бу Тешабой карвонга қочириқ эди. Тешабой ичи қораликни ёмон кўрарди.

— Ношукур бўлманг, қўшни, худо ҳамманинг феълига яраша беради!

Кутилмаганда нишонга тўғри бориб текқан бу ўқ. «Қандай қилиб бошласам бўлар экан?» деб турган Садир тўнкага қўл келди.

—Бўлмаса, Аъзамжоннинг иши ҳам отасининг феълига яраша экан-да!

Тешабой бу гапга аввал «яна хотини билан қир пичоқ бўлибди-да, нодон! Ҳеч эси кирмади-кирмади-да. Битта болалик бўлганда уят!» деб парво қилмади, фақат энсаси қотиб, узун бир эркак новдани шартта қайчилаб, шиддат билан суғуриб олди. Шу беҳосил новда Садир тўнкага ўхшаб кетди

Садир тўнка фаҳмладики, карвон ҳали бу «қизиқ» гапдан бехабар. Бунинг устига Тешабой:

—Эр-хотиннинг ўртасидаги гапни эси йўқ одам кўтариб юради. Эр-хотиннинг уриши—дока рўмолнинг қуриши! Бугун ундоқ, эртага бундоқ. Ё ўзингиз фариштамисиз? Ўттиз йилдан бери ўтган йил қулоғимиз тинди!

Ана шунда Тешабой карвон ўғлининг қаёққадир чет элга кетмоқчи бўлиб юрганини эслади. Ҳали ҳам кетмаган экан-да, деб қўйди. «Сафарга чиқса, хайрлашгани келарди!» деган фикр кўнглидан ўтди. Аъзам отаси билан хайрлашмаган, ҳатто хайрлашиш хаёлига ҳам келмаган эди.

—Хўш, гапиринг, нима қилибди?—деди Тешабой ичи ҳувиллаб. «Бу лаънати тўнка ҳамма совуқ гапни билади. Бир нарсадан хабари борга ўхшайди» деб ўйлади карвон. Садир тўнка эса, қўшнисининг кўнглига ғулғула тушганини сезиб, атайин жавобга шошилмасди. У ерда ётган хом новдани олиб шартта синдирди, милтиллаб чиққан сувига қараб турди, нима учундир ялаб боқди:

—Шуни нимаси ширин? Баъзилар шимиганни шимиган.

—Биринчи хомтокдагиси ширин бўлади. Ҳозир суви қочиб қолди,—деди Тешабой ҳам «айтмасанг айтма! Ҳукук—илоннинг ташлаган пўстига ўхшаган нарса, ичи бўш бўлса ҳам этни жунжитади» дегандек парво қилмаган бўлди. Лекин бирдан юраги ҳаприқиб кетди, эшитмаса бўлмайдигандек кўринди.

—Ҳа, нафасингиз ичингизга тушиб кетди, Садирвой, топиб келган гапингиз пахтавонмиди?

—Йўқ, жуда гумбирлаб отиладигани!

—Отинг бўлмаса!

—Ўғлингиз чет элга қочиб кетибди-ку!

— Нега қочади, ҳукумат ўзи юборган.

—Ҳукумат-ку бу ёқдан юборса юборгандир, лекин у ёққа ўтгандан кейин думини хода қилиб қолибди. Қайтмайман дебди.

—Нафасингизни совуқ қилманг, Садирвой, олдингизда фарзандларингиз бор.

—Ана холос! Ҳали туҳмат ҳам дерсиз.

Тешабой индамади. Курсидан тушиб, тонқайчисини белбоғига кистирди. Ердан бир қучоқ хомток қилинган кўм-кўк новда-баргларни олиб нарироқда турган эшаги олдига кетди. «Сўзинг ўзингдан баттар қўпол бўлмай ўлсин. Бекорга эл-юрт «тўнка» демайди сени»деган хаёл билан қўрғонга кириб кетди. Нашвати нок остидаги ҳовузчада асабийлашиб юз-қўлини ювди. Хаёлидан «тўнка»нинг гапи кетмай қолди. Тушликка ўтирмоқчи бўлди-ю, кайфиятига қараса, томоғидан овқат ўтадиган эмас. Аниғини билмаса, тинчимайдиган. Эшаги олдига ташланганини еб бўлгунича сабр қилиб турди. Бу орада хаёли гадой толмас кўчаларга кириб чиқди. Нега ўғли қочади? Бўйнида бирор иллати бормиди? Қочганда кимдан қочади, нимадан қочади? Боши хунук бошланган бўлса ҳам, сўнгги вақтда хотини билан тузук эди. Кейин, хотинидаи нолийдиган ери йўқ. Ўтли-шудли, тиш-тирноқли. Унга шунақа хотин бўлмаса ҳам, бири икки бўлмайди. Келиним бечора яхши жувон. Яхшилигидан унинг зуғумини кўтариб, тош келса кемириб, сув келса симириб ўтиб келяпти. Бу вақтда бунақаси кам. Бошқа бўлганда этагини бошига ёпиб қўярди. Хўш, шундай бўлгач, Аъзам кимдан қочади? Ё идорасида чалкаш иши бормиди? Чалкаш иши бор одамни ҳукумат четга ўзи чиқармаса керак. Йўқ, гап бошқа ёқда. Бирортаси уни йўлдан урган. Олтинни кўрсатиб, жезни қўлига тутган. Ундай деса, кўзи очиққина бола. Арпа билан буғдойнинг, қатиқ билан қаймоқнинг фарқига боради, фалон йил ўқиган. Кирар ақли кириб, чиқар ақли чиққанда бу нима қилган иши? Йўқ, бунинг бир балоси бор!

Тешабой, ёшлигиданоқ от-аравага етолмаганидан эшак арава минган, кимнингдир заҳархандаси билан «карвон» лақабини олган чол, шошиб эшагини эгарлади. Хала чўп ҳам эсидан чиқиб, уни эшикка етаклади. Эрининг авзойини кўрган хотини мулойимлик билан:

—Тинчликми, дадаси?—деди.

—Тинчлик! Тинчлик! Болаларингга айт, ишкомдаги хомтокларни йиғиштириб олсин. Қўйга кўп бермасин, ичини шилиб кетади!—деганича Тешабой эшакка минди. У ҳар йили кеч баҳорда бир эслик қўзи олиб, ёзи билан боқарди. Қишга сўйиб, ёғини хумчага босиб, гўштини тузлаб осарди. Жуфт қилиб боқишга қурби етмас, ҳар баҳор Аъзамга «жон болам, битта қўзи олиб бер, кузгача боқиб, қишингга сўйиб бераман. Яхши бўлади» деб ялинар, ўғли эса, назар-писанд қилмагандек кулиб қўя қоларди.

«Боланинг эси кеч кирди. Баъзиларникидай ишга ковушимгина эмас. Бойваччароқ. Ўтдаги чўпни бутга олиб қўйгиси келмайди. Гап-сўзда ҳам калон димоғ. Кимга ўхшади? Жиян тоғасига тортади, дейишади. Тоғаси раҳматлик меҳнатнинг ошини ширин биларди, ҳаромдан ҳазар қилиб, сиқлик хўрлик келтиради, деб юрарди. Бу ўзи алоҳида чиқди. Ҳеч кимга ўхшамади. Қачон кўрсанг димоғидан қор ёғади, нимадандир нола фиғон. Ҳаммадан норози, ҳамиша кўнгли ўксик. Тавба, киши ҳам шунақа бўладими! Шукур қил, кимдан камлигинг бор? Ўқийман дединг, ўқидинг, инженер бўламан дединг, бўлдинг. Яна нима керак сенга. Бировдан олдин, бировдан кейин бўлиб яшайвер. Ношукур банда! Бўз кўйлак кийганмидинг, этинг қичийди! Чакаги узилган ковуш кийганмидинг, оёғингдан сув ўтади! Кийганинг ипак, еганинг оқ нон! Яна нима керак сенга? Шоҳ бўлиб тахтга ўтирмоқчимидинг, нодон бола!».

Шундай ўйлар билан Тешабой ўғлиникига етиб келганда Нафиса уйда эди. Кечадан бери унинг тоби йўқ. Буни ота ўзича тушунди: «Тўнканинг гапида жон борга ўхшайди, келинни ғам йиқитибди». Қаршисига пешвоз турмоқчи бўлган келинини жойидан қимирлатмади. Ўзи унинг ёнига, диванга яқин ўтирди:

— Уринманг, келин! — деди ва фотиҳага қўл очди. — Худоё, ёмон кундан, қуруқ туҳматдан ўзинг асра!

Нафиса, қайнатасининг кайфиятидан дарров билдики, у воқеадан хабар топибди. Нафиса эса, атайин «Нохуш хабарни кеч эшитган яхши. Ҳарна беш-ўн кун тинч бўлгани!» деб унга маълум қилмаган эди. Ундан кейин, нима деб айтишни ҳам билмади. Аъзам баъзи ўғиллардек отасига меҳрибон ҳам эмас: ойда-йилда бир боради. Гарчанд қайнатаси баъзи кишидек кек сақлаб, «яхши кунингда хаёлингга келмасдим, бошингга ёмон кун тушиши билан учкуннинг учида учиб келдингми!» дейдиган бўлмаса ҳам, бари бир Нафисанинг юзи чидамади. Лекин шу қилган ишидан ҳозир лоҳас тортди.

Нафисанинг қайғу-алам тубигача чўккан маъсум кўзларига қайнатанинг ҳамон гумон хаёлларидан қалқиб турган серҳам кўзи тўқнашди.

— Шу ростми, келин? — деди Тешабой изоҳламасдан.

— Рост!

Ота бирдан бўшашиб тушди. Ҳамон гумон бўлиб турган қайғу юки уни чўкдирган эди. Кўзига жиққа ёш тўлди.

— Нодон бола! — деди у кўзини қаттиқ чирт юмиб. Ёш томчилари қорасидан оқи кўп бўлган соқолига кетма-кет тўкилди.

Нафиса ўрнидан турди. Бу гал ота индамади.

Нафиса термосдан иссиқ чой қуйиб, унга узатди. Тешабой титраган қўллари билан уни олиб, аранг бир ҳўплади.

Хона лаппа уча эшитилгудек жимжит. Ташқарида чумчуқ боласини илонга олдиргандек чирқиллайди. Ана, трамвай ғийқиллаб ўтиб кетди. Яна жимлик. Нафисанинг қулоғи шанғиллаб кетди. Тешабой беихтиёр қулт-қулт чой ютади. У бирпасда қора терга тушди. Белбоғига икки ўраб қўйган каттагина дастрўмолини олиб, пешанасини, бўйнини, юз-кўзларини артди. Кейин тўмтоқ соқолини узоқ асабий силади.

— Нега бундоқ қилибди, билмадингизми?

— Йўқ.

Нафиса қисқагина қилиб айтиб берди.

— Нодон бола! Ёмоннинг тўрида бўлгандан яхшининг гўрида бўл! — салмоқлайди ота. — Нодон бўлмасанг, хашак ёпиб ўтиргандан ўтин сўрайсанми! Ношукур банда, ватангадоликни ҳавас қилдингми?! Душман уйида нон ҳам заҳарли эканини билмасмидинг!

Нафиса нима деб қайнатасига тасалли беришни билмасди. У яхши биладики, нима деса ҳам бефойда. Кексаликда фарзанд йўқотиш, ёзда шох кесиш—ўрни тўлмайди! Шунинг учун ҳам яраси янги бўлиб, бошини қуйи солганича ўтирди.

Ўтирса ўрни, юрса йўли куяётган Тешабой яна бир оз кўз ёши қилди-ю, ўрнидан қўзғалди.

— Келин! Бу — кўргилик. Элга қўшилиб, эр бўлолмай, элдан ажралиб қора ер бўлгани шу! Оёғим сағана тошини босиб турганда менга бир камни шу ҳасрат эди! Жуда, жуда ортиқча бўлди. Аттанг! Аттанг! Бола жуда қисқа ўйлабди.

Отанинг кўз олдига шаҳарда юрадиган бир ҳинд келди. Бир вақт юртидан келиб қолган кимсасиз бу одам, қачон кўрсанг, бўйнини эгиб юрарди. Ҳужрасида ўлиб қолганини ҳеч ким билмабди. «Бечора ғариб кўринмай қолди», деб қўшнилари хабар олгани кирища, у аллақачон ҳидланган экан.

Шу ҳинд, унинг назарида, ўғлига ўхшаб кетди. Бутун баданини совуқ тер босди. Энди у бир ерда туролмай қолди. Кетишга отланди.

Эшикдан тетик кирган Тешабой инқиллаб чиқиб, аранг эшагига минди Унинг кучи гўё узилиб бўлган эди Эшакнинг бошини кўчага бурар экан, «Ер ичида йўрамаган ессиз болам» деб қўйди.

...У довдираб қўрғончасига кирди-ю, хотини «Ҳой, дадаси, сизга нима бўлди?» деб сўрагунича айвон четига йиқилди Шу етганича «Ана кетди, мана қайтди» бўлиб бир ойча ётди. Доктор чақирмоқчи бўлишган эди, «Дардимнинг докторлик иши йўқ» деб розилик бермади. Бир-икки алаҳлаб Аъзамни чақирди. Бу алаҳлаш хунук тусга киргач, азбаройи юрак-бағри эзилиб кетган хотини ёлғон билан бўлса ҳам уни тинчитмоқ ниятида бир ўғлини «Мана, дадаси, Аъзам келди» деб кўрсатди. Тешабой чароқлаб кўзини очди-ю, уни танимаётган кишидек тикилиб қолди, кейин бирдан лабини буриб, тескари ўгириб олиб кетади. Ҳеч ким бу дунёга устун бўлмайди. Лекин армон билан, юзи шувитлик билан кўз юмадиган бўлдим...

— Ундай деманг, дадаси, зора инсофга келиб, Аъзамжон қайтиб қолса.

— Оҳ, хотин, сопол косанинг синиғи кимга керак.

Шу гап сабаб бўлдими, ёки ноқдаги чумчуқнинг қанотларини пирпиратиб турган боласининг оғзига овқат солиши сабаб бўлдими, Тешабойнинг кўз олдига Аъзамнинг болалиги келди. Ана у самовар чўғи тушиб, бир неча жойи куйган рангсизгина кигиз устида эмаклаб юрибди. Бирдан унинг кўзи кигиз йиртиғидан кўриниб турган бўйра титиғига тушди. Жажжи қўлларини ношудгина тиқиб торта бошлади. Қараб турган отанинг жони-пони чиқиб кетди, дарров уни кўтариб қўлига олди: «Ҳой, болам, қўлингни қийиб кетади, бунинг дами пичоқникидан ўткир-а!»...

5—6 ёшларда эди шекилли, Аъзам жуда қаттиқ оғриди. Кўрсатмаган табибу, ирим-чирим қолмади. Икки марта кўчириқ қилиб, бир марта жўжа хўроз қучоқлатиб ўқитди — бўлмади. Алла қайси авлиёнинг мозорига опичлаб олиб-бориб келди — бўлмади. Ўшанда бир кўса табибнинг довруғини эшитди: «Ўғлингни тузатса, шу тузатади. Дуо ҳам ўқийди — нафаси ўткир! Лекин ноинсофнинг нафси ғолиб, унча-бунчани кўрдим демайди. Калон димоғ», дейишди. Дунё кўзига тор кўриниб турган ота «Жон сўрамас экан-ку, пул билан бўладими?! Имонимдан бошқа ҳамма нарсани сотишга ҳозирман! Ўзи қаерда туради?» деди. Азроил жон талашиб турганда отанинг кўзига мол-дунё кўринармиди; елин солиб турган биттаю-битта бўғоз сигирини олиб чиқиб арзонгаров сотди. Пулини белига тугиб, ўғлининг дардига шифо топадиган ўша табибни қидириб кетди. Аксига олиб, табиб улфатлари билан бир ўртоғининг даласига қовун сайлига чиқиб кетган экан. Ўша куни тун оғгунча кутди, охир бўлмагач, эрталаб унинг хотинидан қаердалигини суриштириб, тахмин билан йўлга тушди. Адашиб-улашиб энди топиб борганда, бундан бир соатча бурун қайтиб кетишганини билди. Зуд билан орқасига қайтди. То у шаҳарга етиб келгунча тун тушди, анча вақт бўлиб қолди. Минг бир истиҳола билан табибнинг эшигини қоққан эди, меҳмонхонасида ётган табибнинг ўзи елкасига чопон ташлаб, сарпойчан чиқиб келди. Юпунгина кийинган кишини кўриб энсаси қотди:

— Ҳа, бунча ярим кечаси келмасанг, Азроил эшигинг турмини суғириб оляптими!!!

— Тақсир...

Тешабойнинг илтижоси ерда қолди.

— Эрталаб кел!!! — деган табиб эшикни Тешабойнинг юзига тарсиллатиб ёпиб кириб кетди. Табибнинг бу калон димоғлиги Тешабойга қанчалик малол келган бўлмасин, унинг кўзига арзанда ўғлининг жони кўриниб, чор-ночор таъзим билан:

— Хўп, хўп, тақсир! — деди, холос.

Энди қаёққа боради! Боғига бориш ўзи бўладими!

Бўғин-бўғинлари зирқираётганини энди билди. Боққа қайтолмайди. «Тонг отиб қолар, ана уфқ оқаринқирайди» деган умид билан шу атрофда гоҳ ўтириб, гоҳ юрди. Қараса, тиззалари зирқираб, куни билан елиб-югурганлари энди ўзини билдиряпти: тез-тез эснайди, ҳар эснаганда кўзи ёшланади, эти ивишади. Бу аҳволда тонг оттиришига кўзи етмай қолди. Салгина мизғиб олиш ниятида жой қидирди. Бир чойхонага кирган эди, куни билан ивреиб кетган чойхонасини саранжом-саришта қилаётган чойхоначи меҳрибонлик қилиб, олдига чой қўйдию, бу ерда ётиш ман этилганини ётиғи билан тушунтирди. Оч қорнига аччиқ саримсоқдек туюлган чойдан бир пиёласини ҳўзиб ичган Тешабой, чойнакни ўзидан сал нари суриб, бошқа бир жой топиш умидида қўзғалар экан, яна чойхоначининг ўзи жонига оро кирди. Унинг қаерданлигини, нима важдан тун-кечаси овора бўлиб юрганини нари-дан-бери суриштирди-да, уйига олиб кетди... Тешабой эрталаб чойхоначининг «заҳар босди қилиб, бир бурда нон тишлаб кетинг» дейишига ҳам қарамасдан «яна бирор ёққа кетиб қолмасин, ўзи серзардагина экан» деганича табибникига чопди. Табиб азон номозидан қайтмаган экан. Кутди, бесабрлик билан кутди. Бир-икки қари-қартанг ўтдию, у қайтмади. Яна безовталанди. Табибнинг хотинини чақириб, «Бирон ёққа ўтаман демовдиларми?» деб суриштирди. Эшик орқасига келган хотин унинг кўнглига далда бериш ўрнига «Баъзан ўшанақаси у ёқ-бу ёққа кетиб қолиш одатлари ҳам бор» деб ёниб турган юрагига мой қуйди! «Худо урганни, пайғамбар хассаси билан туртади» деганлари шу, деб тарвузи қўлтиғидан тушган Тешабой, кўчанинг нариги бетига ўтиб, теракка суяниб ўтирди. Хўрлиги келиб, йиғлаб ҳам олди. Йўқ, бу интизорлик узоқ чўзилмади. Бир маҳал табиб кўса соқолини эрталабнинг юмшоқ елида серкиллатиб, Тешабой кутмаган томондан келиб қолди. Тешабойнинг қўл қовуштириб берган саломига лабининг четидагина алик олди. Унинг аразини чала-чулпа эшитиб, «Олисдан муштоқ бўлиб келибсан, бўлмаса бормасдим» деб ўз қадрини оширганича уйига кириб кетди. Орқасидан минг тасаддиқ бўлиб, икки букилиб қолган Тешабойнинг кўзи у кириб кетган эшикдан узилмади. Бир маҳал табиб тўриқ отини етаклаб чиқди, йўлакга тўғрилаб, чаққон минди, йўлга тушди. Тешабой унга эргашди. Отга етиб юраман, деб отанинг ўпкаси узилди. Лекин табибни олиб кетаётганидан бениҳоя хурсанд эди. Гўё шу табиб ўғлини бугун кўрадию, эртага у тойчадек диқиллаб юриб кетади. Шунда бу тортган азоб-ларининг барчаси унут бўлади!

Бари бир «машҳур кўса табиб» бир неча бор қатнаса ҳам, Аъзамнинг дардига эм бўлолмади. «Буёғи оллонинг қўлида» деганича кетини узди-қўйди. «Ҳа, энди, ўғлим, олло таолонинг ўзига керак экан, тузалса шу вақтгача оёққа туриб кетмасмиди!» деб умидини узиб, тақдирга тан бериб, пархезини бузиб «Ўғлим кўнгли тусаганини еб кетсин» деб турганда ҳол сўрагани чиққан, темир йўлда ишлайдиган бир қўшниси «Болага жабр бўлиб кетибди-ку, гажлик қилманг, касалхонага ётқизинг» деб маслаҳат берди. Ёлғиз ўғли учун ўтга киришга рози бўлиб турган ота «Бизга ўхшаганга ҳукуматда ишламайдиганларга касалхона қаёқда» деб бўшашиб тушди. «Буёғини ўзим тўғрилайман» деган қўшни шу кукнёқ Аъзамни темир йўлчилар шифохонасига олиб кетди. Орқасидан йиғлаб қолган Тешабойнинг бир оёғи касалхонада, бир оёғи боғда бўлди. Кўнглида умид учқунлари пайдо бўлган бўлса ҳам ҳамон бир нарсанинг андишасида тунлари уйқуси бузиларди: ўғли касалхонада ўлса, қоракини ёрса... Номус! Ўзи-ку кўриниб турувди! Эл-юрт нима дейди? Эй, аттанг!!

Шундай бўлса ҳам «Чиқмаган жондан умид» деб, тиқ этса қулоғи касалхонанинг эшигида, кўзи оқ халат кийганларнинг юриш-туришида!

Йўқ, отанинг умиди пуч чиқмади. Бир ҳафта ўтгач Аъзам оғриганидан хунук бўлиб кетган ковушдек оғзини очиб кулди, бир ойчадан кейин оёққа турди, кейин «дада» деб уни қучоқлади. Ана шунда Тешабойнинг қувонганларини кўрсангиз!

Ана шуларни ўйлаб туриб Тешабой ўзича якун ясади: «Эй, аттанг, ўшанда бир нарса бўлиб кетганда-ю, шу номуслар йўқ эди. Бунақа бетавфиқ фарзанд чиқадиган экан, ўшанда бунча куйиб-ёнмасам! Олло таолонинг ўзи билиб, менинг ташвишимни камайтираётган экан-ку, мен гумроҳ ўзимни азроил оғзига қопқоқ қилган эканман! Мана оқибат! Эй, аттанг! Ҳа, нодон бола! Ҳа, яхшиликни билмаган ношукур банда! Гилос деб чўғ чангаллаб юрибсан-а!»

Тешабойнинг кўзига аччиқ ёш қалқиди. Узоқ «уҳ» тортиб, шу бир-икки ҳафта ичи оппоқ оқариб кетган соқолини тутамлаб силади. У ҳам куйиб, ҳам ғазабланарди!

Тешабой шу ётганича чиллаки охир бўлиб, кусайнига там кирганда бошини кўтарди. Эмаклаб боққа чиқди...

Лекин бари бир асли ҳолига қайтиб келмади. Унар-унмасга кўзи ёшланиб, салга чарчайдиган бўлиб қолди.

— Асо тутинг, Тешабой, белга дармон бўлади! — дейишди ёши улуғроқлар.

У асо тутди.

Бироқ, асо белига қувват бўлмади!

—Ўзингиз нима деяпсиз, қўшни! Ўғлингиз каттасини қилиб қўйибди-ку!

Тешабой карвоннинг тоқати тоқ бўлди. Аҳир севмаган кишининг сўзини тинглашдан малол иш борми?

—Каттасини қилган бўлса, сизнинг иштонингизни булғабдими! Қўяверинг, сизга оғир-енгиллиги тушмасин, ўзи тозалаб олади.

—Йўқ, ҳаммамизникини булғаб кетибди!

КУКРИНИКСИЛАР ШУ ЕРДА ЎҚИШГАН

Бу уч рассом ҳақида гап кетар экан, уларнинг ўткир сиёсий карикатуралари, жанговар плакатлари. Горький, Чехов, Гоголь асарларига ишлаган безаклари кўз ўнгингизга келади.

Бир вақтлар Москвада практика ўтаётган пайтимизда билим юртининг бир группа ўқувчилари билан биргаликда бу машҳур рассомларнинг устахонасига борган эдик.

Ҳар бир ўқувчи Михаил Васильевич Куприяновдан сўрайдиган саволларини ўйлаб қўйган эди. Биз унинг Тошкентдаги Ўлка рассомчилик мактабида қандай ўқиганлиги билан қизиқар эдик. Шунингдек, ҳар уччала рассом бир асар устида қандай ишлаши мумкинлиги ҳам бизни қизиқтирарди. Чиндан ҳам, уч киши битта мўйқалам билан расм чиза олмайдику! Бўлмаса уларнинг стили нима учун бир-бири билан уюшиб кетади?

Бизни биринчи бўлиб, Михаил Васильевич Куприянов кутиб олди. Уларнинг таxаллусидаги биринчи бўғин КУ ана шу рассомнинг фамилиясидан олинган. Шундан сўнг Парфирий Никитович Крилов билан учрашдик. Таxаллусдаги иккинчи бўғин — КРИ Крилов фамилиясидан олинган, ниҳоят Николай Александрович Соколов ҳам биз билан кўришди. Таxаллуснинг сўнгги бўғини НИКС ана шу рассом исмидан олинган.

Биз кирган пайтда П. Н. Крилов «Правда» учун чизаётган карикатурани битирай деб қолган экан. Демак, уччала рассом ижодининг сирини билиб оладиган пайт келди, деб ўйлар эдик. Билиб олдик ҳам. Улар мана бундай ишлашар экан.

Ўртада тўртбурчак стол турибди. Рассомлар столнинг атрофига ўтириб олишган. Улар чизилаётган расмни қўлма-қўл олиб, давом эттирадилар.

— Ҳар куни эрта билан соат 9 да ишга келамиз,— деди М. В. Куприянов. — Ўтириб суҳбатлашамиз, тортишамиз. Ҳар ким ўз фикрини ўртага ташлайди. Фикр маъқул бўлса, ҳар ким ўзича асарни чизишга тушади. Биронтамиз асар тугалланган деб ҳисобласак, уни шеригимизга берамиз. Шеригимиз ўз тузатишларини киритади, тўлдиради.

Асар тайёр бўлгач, ҳаммамиз яна қайтадан кўриб чиқамиз ва маъқул бўлса, топширамиз.

Мабодо биронтамиз маълум сабаб билан расм чизишда иштирок этолмай қолсак ҳам, барибир унинг номи асар имзосига қўшилаверади. Албатта, асарнинг ютуқ ва камчилиги учун масъулият унинг елкасидан ҳам соқит қилинмайди.

Шундан сўнг биз рассомларнинг ижодий йўли ҳақида сўрадик.

— Бизнинг танишишимиз қизиқ бўлган,— деди П. Н. Крилов, — биз лар мамлакатнинг турли бурчакларидан келган эдик. С. Куприянов билан 1922 йили танишдик. Шунда ўз асарларимизга «Кукри» ёки «Крикуп» деб имзо чекдик. Кейин эса, 1924 йилдан бошлаб, Соколов билан танишдик ва ҳозир сизга маълум бўлган имзо вужудга келди.

— Мен Тошкентда йигирманчи йилларда Ўлка рассомчилик мактабида ўқиган эдим, — дейди М. В. Куприянов. — Тошкентни жуда соғиндим. Бир боргим келади.

Ўша куни биз —ўқувчилар машҳур рассомлар билан узоқ суҳбатлашдик. Бу суҳбат узоқ йиллар хотирамиздан чиқмайди.

О. АПУХТИН.

Беньков номидаги республика рассомчилик билим юртининг 50 йиллигига

ЖОНЛИ ҲАЙКАЛЛАР

Филипп Грищенко меҳнат фаолиятини жуда эрта бошлади. Аввал ишчи бўлди. Кейин эса билим юртида ўқиди. Улуғ Ватан урушида қатнашди, ўқитувчилик қилди. Мана, ёши 52 га чиқибди. Шундан 25 йил умри муттасил изланишлар, ижодий интилишлар билан ўтибди.

Ҳар бир санъаткор каби бу ҳайкалтарошнинг ҳам ижодида ўзига хос бош йўналиши, асосий мавзуси бор. Филипп Грищенко ўз замондошларининг қаҳрамонона курашини айниқса чуқур ҳис қилади. Катта Фарғона канали қурувчиларига қўйилган ҳайкалда ҳам, Шоҳимардондаги қизил армиячиларга қўйилган ёдгорликда ҳам мана шу хусусият аниқ кўзга ташланиб туради. Ф. Грищенко йирик ҳайкаллар билан бир қаторда кичик ҳажмдаги асарлар устида кўп ишлар қилган. Унинг «Ёш дурадгорлар», «Китоб ўқиш», «Қушлар дўсти», «Пайвандчи», «Арматурачи» асарлари гарчанд мавзуси турли-туман бўлса, умуман замондошларимиз қиёфасини яхлит бир уйғунликда акс эттиради.

Ҳайкалтарош Лениннинг буюк сиймосини яратиш соҳасида кўплаб меҳнат қилди. «Ленин болалар орасида», «Ленин ва Султон Қосимхўжаев» асарлари узоқ йиллик меҳнат самарасидир. Республикамизнинг турли шаҳарларида қад кўтарган Ленин ҳайкалларида ҳам Ф. Грищенконинг ҳиссаси бор.

Ҳайкалтарош сўнгги йилларда яратган энг яхши асарлардан бири «Уларга тинчлик керак» деган ҳайкалдир. Гўдагини кўтариб турган онанинг мағрур ва сокин қиёфаси — томошабинда чуқур таассурот қолдиради. Асар тинчлик гимни бўлиб жаранглайди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби машҳур ҳайкалтарош Ф. Грищенко ҳали кўплаб янгидан-янги асарлар ижод этади.

Суратда: республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Ф. Грищенко ишчи ҳайкалини яратмоқда.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ХОТИРЖАМ ҚОТИЛ

Доктор Мартин Лютер Кингнинг қотили Жеймс Эрл Рей ҳозир Лондон турмасида сақланмоқда. Уни АҚШга июнь ойининг охирларида олиб кетишса керак. Турмада Рей ўзини қандай тутаётганлиги ҳақида ҳозирча ҳеч қандай хабар йўқ. Аммо Мемфисдаги жиноятдан сўнг унинг кайфияти қандайлиги кўпчиликни қизиқтиради. Маълум бўлишича, у Мемфисдан ҳеч қандай қаршиликка учрамай жўнаб кетган. Қотилликдан сўнг Рей ўзини анчагина хотиржам ҳис этган.

Канаданинг Торонто шаҳридаги арзонгина меҳмонхона хўжайинлари (қотил Мемфисдаги жиноятдан уч кун ўтгач, 8 апрелдан шу ерда яшай бошлаган) уни ижара ҳақини ўз вақтида тўловчи, хўжаинларни ҳеч нарса билан безовта қилмайдиган, олижаноб «жентльмен» деб таърифлашади. Рамон Жорж Снейд номи билан у ҳафтасига 10 доллар тўлаб, ўртамиёна хонада яшаган. Одатда Снейд эрталаб соат 8.30 да кетиб, тушга яқин келар, кейин яна чиқиб кетиб, кечгача кўринмас эди. У ўзини Торонтодаги йирик фирмалардан бирининг мулк савдоси бўйича агенти деб танитарди.

Снейднинг меҳмонхонага келганига бир ҳафталарча бўлгач, меҳмонхона бекаси Мартин Лютер Кингнинг ўлдирилишида шубҳа қилинган кишининг суратини газетада кўрди. Сурат меҳмонга жуда ўхшар эди. Бу тўғрида эрига айтди. «Беъмани гапларингни қўй» деб тўнғиллади эри. Шундан сўнг у суратни унутиб юборди. Канадада у билан танишган кишилар Снейд тўғрисида яхши фикрдалар. Рамоннинг Канада чет эл паспортини тўғрилаган саёҳат идорасининг хизматчиси Спенсер унинг тўғрисида шундай деди: Мистер Рамон менда жуда яхши таассурот қолдирди. Тақдирнинг тақозосини кўрингки, бу саёҳат идораси Кеннеди номи билан юритилади.

Рамон Спенсер хоним олдига 16 апрелда (Кинг ўлдирилгандан 12 кун кейин) келди ва Лондонга бориб келиш учун самолётга билет сотишни сўради. У ўзини автомобиль сотувчи деб танитди. Спенсер хоним унинг паспорти бор-йўқлиги билан қизиқди. Унинг паспорти йўқ эди. Спенсер хоним Снейдга чет эл паспорти олиши учун ариза варақасини тўлатиб Оттавага жўнатди.

Бу вақтда Рамон Снейд меҳмонхонанинг хўжайинлари билан хайрлашди. Шу куниёқ Торонтонинг итальянлар ва негрлар яшайдиган кичкина меҳмонхонасига кўчиб ўтди. У ерда ўзини госпиталь хизматчиси Поль Брижмен деб танитиб рўйхатдан ўтди ва иккинчи қаватдаги кичкина хонада ҳафтасига 9 доллар ижара ҳақи тўлаб яшай бошлади.

Унинг паспорти 25 апрелда тайёр бўлди ва мисс Спенсерга Рамон Снейднинг туғилгани тўғрисида гувоҳномани кўрсатиб. (энди маълум бўлишича Жеймс Рей қўлида яна қандайдир йўл билан Поль Брижмен номига ёзилган туғилганлик тўғрисида гувоҳнома ҳам пайдо бўлиб қолди) 2 майда паспортни олди.

Шу ердаёқ Лондонга билет олди ва унга 345 доллар тўлади.

6 майда Снейд охирги марта хўжайинларга пул тўлади ва Спенсернинг гувоҳлик беришича, ўша куниёқ Лондонга жўнаб кетди.

У ердан у дарров Лиссабонга учиб кетди ва «Португал» меҳмонхонасида 17 майгача яшади. У ерда ҳам унинг тўғрисида энг яхши таассурот туғилди. Тўғри, у кўпинча барларда бўларди, ичарди, лекин пулини тўлар ва ўзини жуда тетик тутарди. Ҳаттоки, у Канада консулхонасига иккинчи марта Рамон Снейд номига паспорт олиш учун боришдан ҳам қўрқмади, у ўзининг мурожаатида гўёки унинг биринчи фамилиясида орфографик хато борлигини кўрсатди ва у ердан янги паспорт олди.

17 майда Снейд «Португал» меҳмонхонасидан кетди, шундан кейин қаерда яшади, нима билан шуғулланди, ўзини қандай сезди ва ўзини қандай тутди — бу ҳали бизга маълум эмас. 28 майгача қаерда бўлганлиги ҳам номаълум.

Рей 1928 йилда туғилган. Мактабни тамомламаган. 1946 йилнинг бошларида Америка армиясига олинган. 1948 йил декабригача армияда, кўп вақт Ғарбий Берлинда (оддий аскар ва ҳарбий полицияда) хизмат қилган. «Ҳарбий хизмат қобилияти йўқ» деб муддатидан олдин демобилизация қилинган. Армиядан кейин кўп вақтгача иш тополмай юрди. 1949 йилда Лос-Анжелосдаги кафедан ёзув машинкасини ўғирламоқчи бўлган пайтида қўлга тушиб, уч ой турмада ётади. 1952 йилда такси шофёрига тўппонча ўқталиб, унинг 11 долларини олиб қўяди. Қўлга тушади ва икки йил қамоқ жазосига ҳукм қилинади. Яна бир қанча майда-чуйда жиноятлар қилади. Ҳаммасида ҳам қўлга тушарди. Ниҳоят, атторлик магазинини қуролли талон-тарож қилганлиги учун 20 йилга қамалади. Ўтган йилнинг август ойида турмадан қочади. Қочишни текширган одамларнинг айтишларича, бу қочиш ташқаридаги кишиларнинг ёрдамисиз бўлмаган. 1968 йилнинг 4 апрелида оптик асбоб ўрнатилган милтиқдан отиб, Кингни ўлдиради.

Буни қаранг, ғалати эмасми, иши ўнгидан келмайдиган, ҳар бир майда жиноятларида қўлга тушадиган майда ўғри бу гал изини яшириш учун не-не ҳунарлар қилса. У операция учун пухта тайёрланган эди. Унда Снейд ва Брижмен номига берилган туғилиш гувоҳномаси бор эди.

Мана бу ҳолат эса шубҳалидир. Жеймс Рей номларидан фойдаланган, Рамон Жорж Снейд, Поль Брижмен, Эрик Голт мавжуд кишилардир. Уларнинг уччаласи ҳам Торонтода яшайди. Улар бирбирларини танимайдилар, шу жумладан Жеймс Рейни ҳам танимайдилар. Лекин улардан биттаси —Эрик Голт Жеймс Рейга жуда ўхшайди. Уларнинг бўйи, қомати, ёши ҳам бир хил. Ҳаттоки уларнинг алоҳида аломатлари ҳам бир-бирига ўхшаш. Жеймс Рейнинг пешонасида иккита, кафтида битта чандиқ бор. Эрик Голтнинг эса (ҳақиқийси) пешонасида битта ва ҳар бир кафтида биттадан чандиқ бор.

Кўриниб турибдики, уларнинг номига Жеймс Рейга паспорт олиш учун бу одамларни қидирганлар, танлаганлар, кимнингдир кучли, тажрибали қўли бу операцияни тайёрлаган.

Мана нима учун Жеймс Рей ўзини охирги дамларга қадар жуда хотиржам тутган.

Г. БОРОВИК.
АПН мухбири.

Нью-Йорк, июнь.

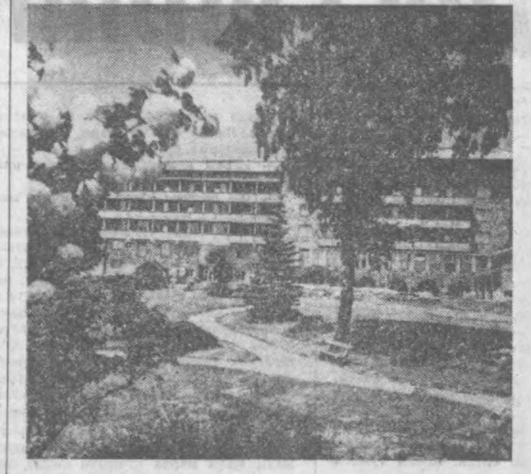

Венгрия курортларида ёзги мавсум бошланди. Шифохоналар меҳмонларни кутиб олишга яхши тайёрланган.

СУРАТДА: Матра тоғининг хушманзара жойида жойлашган касаба союзлар дам олиш уйи.

МТИ — ТАСС фотоси.

ВЕНА БИТИМИ

Австриянинг СССРдаги савдо вакили Валтер Стипкович «Совет бозорининг сотиб олиш қобилияти СССР билан савдо-сотиқ қилишни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш учун ҳаракат қилаётган чет эл фирмалари сонининг мунтазам ўсиб боришига ёрдам беряпти» деган эди. У Австрияда чиқадиган «Фолькс-штимме» газетасига берган интервьюсида: «Австрия экспорт хўжалиги СССР билан савдо қилишдаги ўз йўлини мустаҳкамлаш учун мумкин бўлган ҳамма қадамларни қўйиши керак», деб қайд қилиб ўтади.

Яқинда Венада ана шундай қадамлардан бири қўйилди. Бу ерда Австрия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги савдо битими имзоланди. Бу битим Совет Иттифоқининг Австрияга табиий газ етказиб беришини ва Австриядан натта магистрал газ проводлари қуриш учун катта диаметрли қувурлар сотиб олишини кўзда тутади.

Австрия хизмат доиралари ва жамоатчилиги бу битимни иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий муносабатларнинг янги даври, анча узоқ муддатли ва барқарор ташқи савдо ҳамкорлигига ўтиш, деб қарамоқдалар.

Вена битими Совет — Австрия иқтисодий муносабатларида янги саҳифа ҳисобланади. (АПН).

«ДИНАМО» (Кировобод)

„Пахтакор"нинг рақиблари

Кировободнинг «Динамо» командаси энг ёш командалардан. У мамлакат биринчилигининг «Б» классида 1959 йилдан бери қатнашади. Дастлабки йили Озарбайжон футболчилари ўз зоналарида энг охирги ўринни эгаллашди. Аммо команда аста-секин мавқеини ошира борди. Натижада 1965 йили ўз зонасида «Динамо» карвонбоши бўлиб, иттифоқчи республикалар турнирида иштирок этди.

Финалда улар Батумининг «Динамо» командаси билан куч синашишди. 90 минутлик ўйин «А» классига йўлланма тақдирини ҳал қилмади. Қўшимча вақт ҳам натижасиз тугади. Оқибатда командалар тақдирини қуръа ҳал қилди.

Команда капитани Музаффар Қасумов қутичидан қоғозни олади-ю, чеҳрасида табассум барқ уради.

— «Ғалаба!» Келгуси йили команда «А» классининг 2-лигасида қатнашди.

Орадан икки йил вақт ўтиши билан команда қувончига яна қувонч қўшилди. 1967 йили Қарағанданинг «Шахтёр», Киевнинг АСК командалари билан олий лигага чиқиш учун курашган «Динамо» яна муваффақиятга эришди. Тенг очко тўплаган «Динамо» ва «Шахтёр» финал учрашуви 1:0 ҳисоби билан кировободликлар фойдасига ҳал бўлди.

Командада З. Гусейнов, А. Номозов, Б. Фальковский, А. Любарский, Р. Муритов, Э. Мамедов, В. Филатов, Н. Эйнуллаев сингари тажрибали ўйинчилар бор.

«Динамо» «А» классидаги биринчи мавсумни жуда суст бошлади. Ҳозир унинг активида 7 очко бор: 1 ютуқ, 5 дуранг, 8 мағлубият билан команда охирги ўринда турибди.

Бугун «Пахтакор» ана шу команда билан биринчи марта куч синашади. Лекин ҳамшаҳарларимиз енгил ғалабага умид қилишлари керак эмас. «Динамо»нинг ҳимоя линияси жуда мустаҳкам.

А. МАДРАҲИМОВ.

«Пахтакор» ҳужумчиси Эркин Абдураимов 50-голни нишонлаш олдида турибди. Унинг мамлакат биринчилиги ўйинларида киритган тўплари 47 тага етди.

Н. Надеждин фотоси.

* * *

ТУРНИР ЖАДВАЛИ

24 июнгача бўлган аҳвол

	Ў	О	Т
1. «Спартак» (Москва)	14	22	25:11
2. «Динамо» (Киев)	15	21	19:10
3. «Динамо» (Тбилиси)	14	18	11:4
4. «Торпедо» (Москва)	14	17	22:13
5. «Локомотив»	14	17	13:8
6. «Зенит»	14	16	14:13
7. «Динамо» (Минск)	14	15	12:9
8. «Крилья Советов»	14	15	12:10
9. «Нефтчи»	14	14	12:8
10. МАСК	14	14	12:12
11. «Шахтёр»	14	14	10:12
12. «Заря»	14	14	7:13
13. «Черноморец»	14	13	14:17
14. АСК	14	12	17:21
15. «Пахтакор»	14	12	15:20
16. «Динамо» (Москва)	15	11	15:19
17. «Арарат»	14	11	12:16
18. «Торпедо» (Кутаиси)	15	11	12:21
19. «Қайрат»	14	10	9:15
20. «Динамо» (Кировобод)	14	7	5:16

Редактор ўринбосари **Ҳ. ИБРОҲИМОВ.**

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

24 ИЮНЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач А. Боқиевнинг «Инсон сиҳат-саломатлиги йўлида ғамхўрлик» деган суҳбати (ўзбекча).
18.10 Қўшиқлар ва рақслар.
19.20 Ўзбек давлат филармонияси артистларининг концерти.
20.00 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси.
20.30 ФУТБОЛ. «ПАХТАКОР» — «ДИНАМО» (Кировобод). «Пахтакор» стадионидан олиб эшиттирилади.
21.15 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт.
22.30 Э. Хемингуэй. «Чол ва денгиз». Шу номли повесть асосида радиоинсценировка (ўзбекча).
23.30 Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Дўстлик музикали тўлқинларида.
19.30 Мендельсон ва Шуманнинг фортепьяно пьесалари.
20.00 Х. Муродовнинг «Совхоз қизи» деган ҳикояси (тожикча).
20.30 «Сиҳат-саломатлик» радиожурнали (русча).
21.00 «Ёзувчи—ёзувчи ҳақида». Ғафур Ғулом Ҳамид Олимжон ҳақида (ўзбекча).
21.30 Совет композиторларининг симфоник увертюралари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Ўзбекистон композиторлари асарларида Навоий лирикаси.

25 ИЮНЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт.
7.40 Енгил куйлар.
8.25 Ўзбекистон радиоси солистлари ва халқ чолғу оркестрининг концерти.
9.30 Радиопостановкалардан қўшиқлар.
10.30 Романслар.
11.15 «Институтлар ва лабораторияларда» циклидан эшиттириш (ўзбекча).
11.30 Экран куйлари.
12.15 «Замондошларимиз» (русча).
13.30 Иоганн Штраус вальслари.
16.10 «Ўзбекистон композиторлари — Совет Армиясига» (ўзбекча).
16.50 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча).
18.00 «Ўзаро текшириш давом этмоқда» деган эшиттириш (русча).
18.10 Ўзбекистон композиторларининг камер куйлари.
18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча).
19.20 Сиз ёқтирган қўшиқлар.
20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси.
20.30 Ёшлик куйлайди (ўзбекча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт.
22.20 Композитор А. Муҳамедов ва Х. Изомов қўшиқлари.
22.40 Ҳ. Назир. «Онанзор» ҳикояси асосида радиоинсценировка (ўзбекча).
23.15 Кечки концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Классик куй шинавандалари учун концерт.
9.15 Реклама ва эълонлар.
19.00 «Улуғ сафар» деган радиокомпозиция (ўзбекча).
19.30 Замонавий рақс куйлари.
20.00 «Далада ишлаётганлар учун» деган концерт (тожикча).
20.30 Қорақалпоқ куйлари.
20.50 «Тоғ қизи» деган радиоочерк. Қирғизистон радиосининг эшиттириши.
21.00 Ёшлар ижоди (ўзбекча).
21.30 Эстрада куйлари (русча).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 С. Прокофьев. «Золушка» балети.
17.30 Москва давлат филармонияси симфоник оркестрининг концерти.

„ЗАНГОРИ" ЭКРАНДА

24 ИЮНЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида:
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.10 «Ер ва эл».

Рус тилида:
18.50 Совет Армияси жангчилари учун. «Яккама-якка» деган телефильм.
19.30 ФУТБОЛ. «ПАХТАКОР» — «ДИНАМО» (Кировобод). Танаффус вақтида телевизион янгиликлар.

Ўзбек тилида:
21.15 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. «Сувчи — экинни яшнатувчи».
21.30 Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. Уйғун, И. Султон. «Алишер Навоий». Андижон шаҳар медицина институти бадиий ҳаваскорларининг спектакли.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Олий ўқув юртларига кирувчилар учун математикадан машғулот.
19.00 Физикадан машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 «Карусель». Музикали оммабоп эшиттиришлар программаси.
21.00 Ўқувчилар учун «Пионерия» телевизион агентлиги.
21.30 Ўқувчилар учун. «Теодор Нетте». Телеспектакль премьераси.
22.00 «Сенинг мазмунли тақдиринг». Телеспектакль премьераси.
23.00 «Зангори экран» ҳафталиги.
23.15 Оғир атлетика бўйича Европа биринчилиги мусобақалари кундалиги.
23.30 «Вақт» информацион программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Тожик тилида:
18.00 Экран — болаларга.
18.40 Рассом устахонасида.
19.00 Янгиликлар.
19.10 «Совет киноси усталари». Кирилл Лавров.
19.45 Зангори антология.
20.15 Москва кўрсатади. Музикали эшиттириш.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

21.00 Ҳужжатли фильм.
21.20 Янгиликлар.
21.30 «Йиллар ва изланишлар». Телеспектакль.

25 ИЮНЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Эшиттиришлар программаси.
13.05 Телевизион янгиликлар.
13.15 Ўқувчилар учун. «Экранда — қўғирчоқлар».
13.45 Ўқувчилар учун. «Пионерия» телевизион агентлиги.
14.15 Шарль Гуно операси. «Ромео ва Жульетта».

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида:
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Пионер ракетаси». Телеочерк.
18.30 «Кучланиш коэффициенти». Ҳужжатли фильм.
18.50 Кино янгиликлари.
20.00 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 «Ярим аср йилномаси» циклидан кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1941 йил ҳақидаги серияси.
21.05 «Шаҳримиз кўркам ва озода бўлсин!»
21.20 Ўзбек кино усталари. Марям Ёқубова.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Олий ўқув юртларига кирувчилар учун математикадан машғулот.
19.00 Физикадан машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 РСФСРда хизмат кўрсатган рассом Ю. Боста устахонасида.
21.00 Мактабгача ёшдаги болалар ва кичик ёшдаги ўқувчилар учун. Телеспектакль.
21.30 Стандартлаштириш ва прогресс.
22.00 У. Сароян. «Тоғларда қалбим». Телеспектакль премьераси.
23.15 Музикали танаффус.
23.30 «Вақт» информацион программаси.
00.15 «Сенга — ёшлик».
00.45 Оғир атлетика бўйича Европа биринчилиги мусобақалари кундалиги.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:
20.00 Ўқувчилар учун. «Китоб бизнинг дўстимиз».
20.20 «Мальва Ватанида» Ҳужжатли фильм.

Рус тилида:
20.40 Телефильм.
21.15 «Вақт, тарих, образ». Илмий-оммабоп фильм.
21.35 «Икки Феодор». Бадиий фильм.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкентда ўтказиладиган
Осиё ва Африка мамлакатлари
биринчи халқаро кинофестивали олдидан
ФАҚАТ САНЪАТ САРОЙИДА
24 июндан
3 серияли янги ҳинд бадиий фильми
„САНГАМ"
намойиш қилинади

Бош ролда — РАДЖ КАПУР.

Сеанслар эрталаб соат 11 яримда, кундуз 4 да, кеч 8 да бошланади.

Коллектив бўлиб киришга заявкалар қабул қилинмоқда.

Справка учун телефонлар: 4-21-74, 4-20-34.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
24 июнь
кеч соат 7 яримда
СССР биринчилиги учун
«ДИНАМО» (Кировобод)—
«ПАХТАКОР» (Тошкент)
командалари ўртасида
ФУТБОЛ

БУГУН ВА ЭРТАГА КИНОТЕАТРЛАРДА

24-25 ИЮНДА

Тилсим девор — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 9.45 минутда).

Қўшнилар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Жазосиз қотиллик — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Саргузашт қидирувчилар — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ҳиндлар суянчиғи —«ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Сангам (1-2-3 серия) —САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 4 кеч 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади).

Сиртаки — НАВОИЙ номли.

Тоғдаги яккама-якка олишув— «ФЕСТИВАЛЬ».

Жазосиз қотиллик — «ХИВА».

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА —
24/VI да Гавҳари шамчироқ,
26/VI да Кимга тўй, кимга аза.

ШАҲАР ВЕТЕРИНАРИЯ ХИЗМАТИ

ит, мол, қушлар (паррандалар) эгаларига

МАЪЛУМ ҚИЛАДИКИ

соғлиқни сақлаш органлари билан биргаликда, жамоат тартибини сақлаш вакиллари қарамоғдаги мол ва итларни

ТЕКШИРИШ ЎТКАЗАДИ

Шаҳар ижроия комитетининг 1967 йил 25 июлдаги қарорининг 4 пунктига биноан ҳамма итлар (наслидан қатъий назар) регистрациядан ўтмаган бўлса, нотўғри сақланса ёки нотўғри ветобработка қилинса, уларни тортиб олинади ва йўқ қилинади.

Молларни, паррандаларни санитарияга хилоф равишда сақланса ветеринария устави бўйича жавобгарликка тортиладилар.

ШАҲАР ВЕТЕРИНАРИЯ ХИЗМАТИ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор — 83-02-49 дан 83-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — 83-29-33, 83-29-09; масъул секретарлар — 83-27-22, партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 83-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 83-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 83-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — 83-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — 83-27-57; ахборот бўлими — 83-65-57; эълонлар бўлими — 83-81-42.

24 ИЮНЬ, 1968 Й. Р. 02551 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр № 2481.